

PIPLERKA

Årgang 18 - Nr 3-4 1988

NORSK ORNITOLOGISK FORENING
VEST-AGDER

R E D A K S J O N E L T

Redaksjonen:

Finn Jørgensen, Sånum 4500 Mandal. Tlf. 043-62930 (ansv. red.)
 Runar Jåbekk, Jåbekk 4500 Mandal. Tlf. 043-61406
 Ole Aa. Brattfjord, Rundveien 7D 4500 Mandal. Tlf. 043-60238
 Kåre Olsen, Brekne 4563 Borhaug. Tlf. 043-97205
 Tellef Vestøl, Dønnestad 4740 Tveit. Tlf. 042-63541

§§§§§§§§§§§§§§§

Piplerka kommer ut med 4 nummer i året. Abonnementsprisen er kr. 50,- og kan innbetaltes til bankgiro nr. 9401 21 50894.
 Piplerka trykkes i 500 eksemplarer.

§§§§§§§§§§§§§§§

Annonsepriser: Helside 500,- Halvside 250,- 1/3 side 150,-

§§§§§§§§§§§§§§§

Aktuelle adresser:

NOF - avd. Vest-Agder Postboks 4502 Grim 4602 KRISTIANSAND S	Formann: Finn Jørgensen Sånum 4500 MANDAL
--	---

=====

NOF - Kristiansand lokallag Postboks 4043 Kongsgård 4602 KRISTIANSAND S	Formann: Øyvind Fjeldsgård Svalåsveien 95 4645 NODELAND
---	---

=====

NOF - Mandal lokallag Postboks 196 4501 MANDAL	Formann: Bernt K. Knutsen Asalbakken 14 4500 MANDAL
--	---

=====

NOF - Lista lokallag Postboks 171 4561 VANSE	Formann: Kåre Olsen Brekne 4563 BORHAUG
--	---

=====

LRSK - Vest-Agder v/ Leif E. Gabrielsen, Boks 42, 4063 VOLL

=====

§§§§§§§§§§§§§§§

Forsidetegning: Overgspett, Leif E. Gabrielsen.

Midtsidene : Mandarinand. Foto: Bjørn Vidar Olsson

Stjertand. Foto: Ole Aa. Brattfjord

LEDERN.
=====

Atter en gang må jeg ta opp problematikken rundt skjøtselen av verneområdene her i fylket. Vi trodde at når våtmarksplanen endelig ble godkjent, skulle det bli mye lettere å drive fuglevernarbeid i fylket vårt. Men nei, flere områder er allerede ødelagt/ redusert og vi føler at resultatet av 12 års arbeid "spises opp" når det stadig gies disp. fra vernebestemmelsene. Veresumpen, Nesheimsumpen og nå også Listastrendene med Nordhasselvika er eksempler på dette.

NOF Lista Lokallag og NOF avd. Vest-Agder har ved flere anledninger uttalt seg i slike saker. Vi er engasjert i vernearbeidet og med de problemer vi har ville nok mange ha gitt opp dette arbeidet. Nå er dette i fare hos oss. Skal raseringen i de allerede vernedde områdene fortsette, da med det offentlige naturvernets lite strikse holdning, vil flere av de aktive fuglefolkene i fylket kutte ned på denne aktiviteten. Dette kan vi ikke offre og kjører derfor hardere ut og kopler derfor inn flere ledd.

Vi akter å kjøre Nordhasselvika som prinsippsak og håper på støtte fra NOF-sentralt. I lederen i Piplerka 3/4-87 tok jeg opp problemene angående brettseiling i Nordhasselvika. Det jobbes for fullt med denne saken i Farsund kommune, Norges Seilforbund og dessverre ikke overraskende signaliserer miljøvernadv. at de vil kunne godta mye på betingelser". Det gjør at NOF LL og NOF VA vil gjøre sitt for å påvirke planleggerne i en tidlig fase. Det foreligger konkrete planer om et riksanlegg og det er allerede overført arealer fra jordbruksformål til friluftsformål. Vi vet at OL i 92 gjør det vanskelig å skaffe penger nå og at Norges Seilforbund skal ta stilling til hvil et evt. riksantlegg skal anlegges på seiltinget i 1990.

Som kjent ble Nordhasselvika fuglefredningsområdet opprettet ved kong. res. av 28.8.-87, som en del av Listastrendene. Disse områdene kommer inn under RAMSAR-Konvensjonen og området har derfor også international betydning som vern av rasteområder for trekkende våtmarksfugl.

Rasteområde er Nordhasselvikas viktigste funksjon. Mye fugl oppholder seg her og den økte ferdselen presser fuglene og de blir svært rastløse, noe som igjen fører til redusert næringsoptakt før trekket.

Tidligere er det i hovedsak lokalbefolkningsen som har nyttet området mens det nå utøves konstant press på området i form av brettseilerne og deres aktiviteter. De rastende fuglene tåler en viss ferdsel langsetter strandsonen, da spesielt vaderne som er særlig tillitsfulle. Sjøfugl derimot, blir skremt ut av området straks brettseilerne kommer ute. Man kan ikke nekte all ferdsel i området, men de planene som nå foreligger ang. riksantlegg for brettseilerne, må vi se på med stor skepsis. Spesielt behandlingen av saken.

Brettseilerne mener at Nordhasselvika er det eneste aktuelle området på Lista. Her er det optimale forhold og gode etableringsmuligheter mener seilerne. De kan ikke skjønne at det er noen fugler her, de ser jo aldri noen. Vi mener de må være villige til å fire litt og satse mere på Husebybukta. De hevder at det er for lite vind i Husebybukta. Vi mener at de har bedre muligheter til oppføring av bygninger i strandsonen, ss. dusj og lagring av seilutstyr.

Vi i NOF avd. Vest-Agder mener at det bør kjøres hardt i denne saken og vi vil håpe på støtte fra NOF-sentralt. Dette vil vi ta opp på NOF's årsmøte på Herdla. Vi vil også kontakte NOF Rogaland som anket en sak inn for miljøverndept. og fikk gjennomslag. Vi føler at også i Vest-Agder er miljøvernadv. for slippendt med disper fra vernebestemmelsene og vi vil i brev be de føre en strammere linje.

Har noen lignende eksempler i sine fylker hører vi gjerne fra dere.

Nytt fra LRSK Vest-Agder

Leif E Gabrielsen

Her presenteres godkjente observasjoner fra Vest-Agder hovedsaklig fra 1986 og 1987. Som vanlig presenteres også en del eldre observasjoner. Enkelte helt tilbake til 70-tallet. Flere av disse observasjonene fra før 1986 blir publisert først nå da de ikke har vært ferdigbehandlet i LRSK før.

I denne rapporten er Flekkefjord, Farsund/Lista og Mandal godt representert. Men hvor bliver Kristiansand????? Det må vel ha blitt sett fuwl der også i disse årene.

Merknad til en av observasjonene; se tartariplerke: Denne observasjonen (22.9.) har tidligere vært publisert som ubestemt mark-/tartariplerke. Etter nøyere vurdering i LRSK har det nå blitt avgjort at fuglene kan godkjennes som tartariplerke.

Lykke til videre med rapporteringen folkens.

LRSK Vest-Agder's adresse: LRSK Vest-Agder
v/Leif Gabrielsen
Postboks 42
4063 VOLL

Gulnebbblom

- 1986: 1 ind v/Store Vengelsholmen, Mandal 22.7. (DDA).
 1987: 1 ind Mandal 28.11. (JNO).

Grålire

- 1986: 1 ind Åskot/Hille, Mandal 31.8. (FJØ, AHQ).
 3 ind Roligheten, Flekkefjord 21.9. (PØG).
 1 ind Steinodden, Lista 21.9. (KOL).

Havlire

- 1986: 1 ind Roligheten, Flekkefjord 22.5. (SGR, PØG).
 1 ind Roligheten 18.7. (PØG).
 1987: 2 ind Skarpenes, Flekkefjord 11.10. (SGR).

Lire sp.

- 1987: 1 ind Tjørveneset, Lista 1.7. (NHL).

Dvergsvane

- 1985: 1 ind Skarpenes, Flekkefjord 2.4. (GRI).
 1987: 5 ad + 4 juv sett forskjellige steder: Nesheimvann,
 Lista 23.10. (KOL, NHL), Tjørvemarka, Lista 24. og 25.10.
 (KOL) og Kviljo, Lista 25.10. (MLL).
 1 ad Nesheimvann 20.3. (KOL).
 3 ad Jåbekk, Mandal 7.-20.11. (RJÅ m.fl.).

Hvitkinngås

- 1986: 3 ind Skarpenes, Flekkefjord 17.10. (AGR, PØG, ESC).

Snøgås

- 1986: 1 1k Østhasselstrand, Lista 19.8. (ØFJ).

Tundragås

- 1986: Min. 25 ind Jåbekk, Mandal 8.-11.12. (RJÅ).
 70 ind Kviljo v/Nesheimvann, Lista 14.12. (KOL).
 Ca. 40 ind Nesheimvann 27.12. (KOL).
 1987: 1 ad Nesheimvann 2.3. (NHL).
 1 ad Nesheimvann 5.12. (NHL).
 2 ad 3.1. og 1 ad 19.12. Nesheimvann (KOL).

Dverggås

- 1984: 2 ind på en holme v/Oksø, Kristiansand 20.7. (ALI, OKI).
 1987: 1 ringmerket ad oppholdt seg på Lista i perioden 31.10.
 og ut året. (KOL, NHL, TOH m.fl.)

Knekkand

- 1986: 1 hann Søvika/Steinodden, Lista 6.5. (KOL).
     1 hann Skagestadvann, Mandal 25.9. (FJØ).
- 1987: 1 hunn Tjørvebukta, Lista 7.5. (NHL).
     2 ind (par?) Søylekilen, Mandal 17.-21.5. (FJØ, GGU,
       TKL, TBE, MPE).

Praktærfugl

- 1987: 1 hunn Rasvåg/Hidra, Flekkefjord 8.2. (SGR, AGR, BOT).

Stellerstrand

- 1986: 5 hunnfargete ind på Lista hele vinteren og våren. Sett
     bl.a. i Tjørvebukta. (En rekke observatører).

Vepsevåk

- 1986: 1 ind Voan, Marnardal 8.8. (RJÅ).
     1 ad Ima, Mandal 5.9. (GKY).
     1 ad hann Skarpenes, Flekkefjord 5.10. (SGR, GGR, PØG).

1987: 1 ind Mønstermyra, Flekkefjord 17.8. (PØG).
     1 ad Tjørveneset, Lista 24.8. (NHL).

Havørn

- 1986: 1 juv Ulgjellsdalsvann, Lista 2.11. (KOL, KSO).
     1 1k+ Skarpenes, Flekkefjord 2.11. (SGR, GGR, AGR).
     2 1k+ Skarpenes 16.11. (SGR, GGR, PØG).
     1 1k Skarpenes 23.11. (SGR, GGR, PØG).

1987: 1 ad Brennevinsmyra, Mandal 9.2. (GKY, IFL).

Sivhauk

- 1986: 1 hunn Itland, Flekkefjord 1.5. (SGR, PØG).
     En rekke observasjoner fra Slevdalsdalsvann, Nordhasselmyra,
     Søvika/Steinodden, Lista flystasjon, Nesheimvann og
     Brekne i perioden 5.5.-9.6. (KOL).
     1 hunn Hanangervann, Lista 8. og 10.5. (SLU).
     1 hann Nordhassel, Lista 9.5. (SLU).
     1 hunn Skarpenes, Flekkefjord 11.5. (SGR, PØG).
     1 ad hann Jåbekk, Mandal 31.5. (IFL, GKY).
     1 hunn Nordhassel, Lista 21.6. (JEB, PKK, TVE).

1987: 1 ad hunn Slevdalsdalsvann, Lista 26.4. (KSO).
     En rekke observasjoner fra Slevdalsdalsvann, Vågsvollvoien/
     Gunnarsmyr, Lista flystasjon, Nesheimvann og Maberg i
     perioden 26.4.-30.8. Hele 4 ind, hvorav 3 hunner/imm,
     v/Slevdalsdalsvann 3.5. (KOL).

- 1 ad hunn Jåbekk, Mandal 30.4. (RJA).
 1 ad hunn Skarpenes, Flekkefjord 3.5. (SGR, PØG).
 1 2k Slevdalsvann, Lista 11.5. (KSO, NHL).
 1 ad hann Watnemarka/Borhaug, Lista 27.5. (KSO).
 1 ind Nesheimmyra, Lista 30.5. (NHL).
 1 hunnfarget ind Skarpenes, Flekkefjord 13.9. (SGR, PØG).

Dvergfalk

Hekket på Kvinesheia, Kvinesdal i årene 1981-1986.
 4 egg funnet i 1986. (DDR).

Aftenfalk

1986: 1 3k+ hann Vågsvoll, Lista 19.10. (MLL).

Jaktfalk

- 1981: 1 ind Homme, Flekkefjord 3.10. (KGR m.fl.).
 1982: 1 juv Tjørsvåg, Flekkefjord 16.9. (SGR).
     2 ad Tjørsvåg 12.10. (SGR).
     1 ad Sira, Flekkefjord 13.11. (SGR).
 1983: 1 ind Hille, Mandal 23.9. (AHQ, TEH).
 1986: 1 ad Ime, Mandal 3.4. (GKY).
     1 ind Jåbekk, Mandal 20.9. (RJÅ, JEG, TEH).
     1 ind Ronekilen, Mandal 5.10. (FJØ, GGU).
 1987: 1 ind Vågsvollviga, Lista 17.1. (KOL).
     1 ad Steinodden, Lista 12.9. (NHL + NOF-Haugesund).
     1 ind Steinodden 19.9. (KOL).
     1 ind Skarpenes, Flekkefjord 18.10. (PØG).

Vandrefalk

- 1981: 1 ind Austad, Flekkefjord 19. og 27.9. (KGR m.fl.).
 1986: 1 ind Roligheten, Flekkefjord 25.1. (SGR, PØG, ESC).
     1 hunn Roligheten 4.4. (SGR).
     1 ad hann Sevika/Steinodden 9.4. (KOL).
     1 ad hann Skarpenes, Flekkefjord 23.4. (SGR).
     1 ad hann Roligheten 2.5. (SGR, GGR).
     1 ind Skarpenes 9.5. (KGR, ESC, SGR).
     1 ad Skarpenes 11.5. (SGR, PØG).
     1 ad hunn v/Nesheimmann, Lista 16.5. (KOL).
     1 ad Knuten/Skarpenes 25.5. (SGR, PØG).
     1 ad Kirkeheia, Mandal 5.8. (GKY).
     1 ind Jåbekk, Mandal 30.8. (GKY, IFL, EAW, DDR).
     1 ind Tjørveneset/Sævig, Lista 31.8. (KOL).

1-2 ind Skarpenes, Flekkefjord 29.9., 12.10., 21.10.,
25.10. og 1.11. (GRI).

1 hann Jåbekk, Mandal 1.9. (GKY, IFL).

1 hunn Søvika/Steinodden, Lista 7.9. (KOL).

2 ind Knuten/Skarpenes 17.9. (SGR).

1 ad hunn Jåbekk 21.9. (GKY, IFL).

1 ad hann v/Slevdalsvann, Lista 22.9. (KOL).

1 ad Torsøya/Randesund, Kristiansand 23.9. (REF, JKN).

1 ad hann v/Nesheimvann, Lista 27.9. (KOL).

3 ind Skarpenes 4.10. (SGR, GGR, PØG).

1 ind Reibakken, Mandal 8.10. (DDR).

1 ad hann Knuten/Skarpenes 2.11. (SGR).

1987: 1 ad Skarpenes 15.3. (GGR, SGR).

1 ind Kjøvik, Kristiansand 28.3. (TVE).

1 ad hunn Skarpenes 19.4. (GRI, ESC).

1 ind v/Slevdalsvann, Lista 3.5. (KOL, KSO).

1 hann + 2 hunner Kirkehamn/Hidra, Flekkefjord 20.5. (SGR).

1 juv Værevgåen/Steinodden, Lista 23.8. (KOL).

2 juv Midtfjellsæ, Flekkefjord 25.8. (SGR):

2 ind Skarpenes 29.8. (GRI, ESC).

1 juv hann Søvika/Steinodden 30.8. (KOL).

1 juv Tjørveneset, Lista 1. og 5.9. (KSO).

1 juv Skarpenes 5.9. (SGR, PØG).

1 ad Østhasselneset, Lista 11.9. (KSO, NHL).

1 ad hann Søvika/Steinodden 14.9. (KOL).

1 ad hunn Skarpenes 20.9. (PØG, JMJ, ESC).

1 juv Nordhasselbukta, Lista 24.9. (KSO).

1 ind Østhasselneset, Lista 12.10. (KOL).

1 ad Skarpenes 18.10. (SGR, PØG).

Storfalk sp.

1986: 1 ind Njervesanden, Lindesnes 2.1. (DDA).

Lerkefalk

1984: 1 ad Spangereid, Lindesnes om sommeren, dato ? (GKY).

1985: 1 ind Steinodden Lista 9.4. (SRI, KUS).

1986: 1 ind Tjersland, Flekkefjord 19.4. (SGR, GGR).

1 ind Jåbekk, Mandal 7.6. (IFL).

1 2k+ Dragøy, Flekkefjord 24.8. (GGR, PØG).

1 ind Mandal by 2.9. (DDR).

- 1 2k+ hann Knuten/Skarpenes, Flekkefjord 17.9. (SGR).
 1 ind v/Slevdalsvann, Lista 16.11. (RJÅ, FJØ, JJØ).
 1987: 1 hann Skjebstad, Mandal 20.7. (DDR, Andreas Drangslund).
 1 juv Sæviga/Tjørveneset, Lista 11.9. (NHL, TOH).
 1 juv Steinodd, Lista 12.9. (NHL + NOF-Haugesund).
 1 juv Lyngdal Jordbrukskole 14.9. (PØG).
 1 ind Skarpenes 20.9. (ESC, JMJ, PØG).
 1 ind Jåbekk, Mandal 10.10. (DDR, IFL).

Vaktel

- 1983: Rester funnet på Ullerøy, Farsund om sommeren. (NHL, KJE).

Trane

- 1986: 1 ind Strømsvika, Mandal 3.4. (RJA).
 1 ind Paradisbukta, Mandal 2.5. (FJØ, JJØ, GHU, TKL).
 1 ind Nordhasselmyra, Lista 6. og 10.5. (KOL).
 1 ind Skarpenes, Flekkefjord 5.10. (GGR, PØG).
 1987: 3 ind Oftedal, Sirdal 31.3. (SGR).
 1 ind Nesheimsanden, Lista 7.5. (NHL).
 3 ind Slevdalsvann, Lista 9. og 10.5. (KOL).
 2 ind Kvilsto, Lista 15.5. (KOL, KSO).
 2 ind Hanangervann, Lista 15.5. (BEH).
 2 ind Lista flystasjon 18.5. (KOL).

Myrrikse

- 1986: 1 ind Værsumpen, Lista 18.6. (KOL).
 1987: 1 1k+ Ronkilen, Mandal 18.-26.10. (FJØ, GGU, TKL).

Dverglo

- 1984: 1 ad Garestrand, Lindesnes 15.8. (GKY).

Fjellmyrløper

- 1986: 1 ind Sæviga/Tjørveneset, Lista 29.8. (NHL).
 1987: 1 ind Tjørveneset 24.8. (KSO, NHL).

Svarthalespove

- 1983: 1 ind Lindholmen, Farsund 6.8. (NHL).
 1987: 1 ind Nordhasselbukta, Lista 8.-10.5. og 2 ind 11.5. (KOL, KSO).
 2 ind Tjørveneset, Lista 8.-11.5. (Samme fuglene som i Nordhasselbukta). (KOL, KSO, NHL).
 1 ind Kvilsto, Lista 15.5. (KOL, KSO).
 1 ind Jåbekk, Mandal 17. og 18.10. (RJÅ m.fl.).

Dobbeltbekkasin

- 1986: 1 ind Løgane v/Nesheimvann, Lista 8.6. (FJØ, JJØ, GHU, TKL).
 1987: 1 ind v/Konglevollvann, Flekkfjord 9.5. (NHL, GGR, PØG).
 1 ind Nesheimvann 28.8. (KOL).
 1 ind v/Jåbekkvvann, Mandal 31.8. (RJÅ).
 1 ind Kviljoadden, Lista 10.10. (KOL, KSO).
 1 ind Brækne, Lista 23.10. (KSO).

Kvartbekkasin

- 1986: 2 ind Søylekilen, Mandal 20.-25.4. (GGU).
 4 ind Søylekilen 26.4. (GGU).
 6 ind Søylekilen 30.4. (GGU).
 1 ind Søvika/Steinoddən, Lista 24.9. (KOL).
 2 ind Paradisbukta, Mandal 27.9. (FJØ, GGU, DDA).
 1 ind Søvika/Steinoddən 30.9. (KOL).
 1 ind v/Slevdalsvann, Lista 4.10. (KOL, KSO).
 1 ind Sånumstranda, Mandal 6.10. (TKL).
 1 ind Toftenes, Mandal 18.10. (DDR).
 1 ind Søvika/Steinoddən 19.10. (RJÅ, GHU, TEH).
 1 ind Øksendalsvann, Sirdal 19.10. (KSO).
 1 ind Søvika/Steinoddən 18.12. (KSO).
 1987: 1 ind Slevdalsvann, Lista 25.3. (KOL).
 3 ind Paradisbukta, Mandal 21.4. (DDR).
 1 ind Nesheimvann, Lista 25.4. (KOL).
 1 ind Ronekilen, Mandal 9.8. (FJØ, GGU).
 1 ind Søvika/Steinoddən 30.9. (KSO).
 1 ind Brækne, Lista 3.10. (KSO).
 1 ind Skarpenes, Flekkfjord 11.10. (SGR, PØG).
 1 ind Steinoddən 16.10. (KSO).
 1 ind v/Jåbekkvvann, Mandal 26.10. (RJÅ).
 2 ind Ronekilen, Mandal 6.11. (FJØ, GGU, TKL).
 1 ind Nesheimvann 31.12. (KOL).

Avosett

- 1987: 1 ind Brækne, Lista 27.4. (KOL).
 1 ind v/Nesheimvann 19.12. (KOL).

Svømmesnipe

- 1986: 1 ind Bjørnen, Mandal 19.8. (AHQ).

Storjo

- 1986: 1 ind Bjørnen 1.6. (RJÅ, FJØ, JJØ, GGU).
 Ca. 20 ind v/Hille, Mandal 31.8. (AHQ, GHU, FJØ m.fl.).

Polarjo

1986: 1 2k+ Skarpenes, Flekkefjord 11.5. (SGR, PØG).

Overgmåke

1986: 1 juv Sånumstranda, Mandal 4.8. (DDR).

1987: 1 juv Nesheimvann, Lista 15.8. (KOL, KSO).

1 2k v/Lista fyr 18.10. (RJA, FWH).

1 juv Listahavn 8.11. (NHL m.fl.).

Grønlandsråke

1984: 1 ind Flækkerøya, Kristiansand 21.1. (JEB, AJO).

1986: 1 2k Åvik, Lindesnes 12.1. (RJÅ, TEH, GHU, IFL).

1 ad Kirkehavn/Hidra, Flekkefjord 19.1. (KGR).

1 ind Nordhasselbukta, Lista 2.2., 10.2., 8.3., 15.3.
og 29.4. (KOL, KSO).

1 ind Borshavn, Lista 9.2. (DDA).

1 3k Nordhasselstranda, Lista 1.5. (ISL, JTR, JSB, IBI).

1987: 1 ind Verevoien, Lista 15.7. (KSO).

Polarmåke

1986: 1 3k Lillehavn, Lindesnes 12.1. (RJÅ, TEH, GHU, IFL).

1 2k Mandal by 21.1. (RJÅ).

1 2k Borshavn, Lista 8.3. (RJÅ, LEG, FJØ).

1 ind Kjosbukta, Kristiansand 12.4. (ØFJ).

1987: 1 2k Brennevinsmyra, Mandal 10.1. (RJÅ).

1 4k Goksem, Lindesnes 14.1. (RJÅ, FJØ).

1 ad Strømsvika, Mandal 9.2. (GKY, IFL).

1 dødt ind Tjørveneset, Lista 29.2. (NHL).

1 subad Lista flystasjon 21.4. (KOL).

1 2k Mandal by 5.5. (RJÅ).

1 3k+ Listahavn 8.11. (NHL, FJØ, RJÅ, AHQ m.fl.).

1 1k Kirkehavn/Hidra, Flekkefjord 29.11. (KGR).

Splitterne

1986: 2 ind Listahavn 20.5. (KOL).

2 ind Listahavn 4.6. (KOL).

1 el 2 ind Kvilstostranda, Lista 20.6. (KOL).

1 el 2 ind Listahavn 22.6. (KOL).

1 ind Ballastkjærene, Mandal 28.6. (FJØ).

2 ind Nordhasselbukta/Tjørveneset, Lista 1.7. (KOL).

1 ad + 1 juv Listahavn 29.7. (KOL).

- 1987: 2 ind Tjørveneset, Lista 20.7. (NHL).
 2 ind Nesheimsanden, Lista 29.7. (NHL).
 1-2 ind Nesheimsanden 10.8. (NHL).
 1 ind Nesheimsanden 7.9. (NHL).
 2 ind Nordhasselbukta, Lista 13.9. (KSO, NHL m.fl.).

Dvergterne

- 1986: 1 ad Tjørveneset 29.6. (NHL, TOH).
 1 juv Nesheimsanden 29.9. (KSO).

Turteldue

- 1986: 1 ind Austad, Flekkefjord 11.5. (ESC).
 2 ind Sånum, Mandal 28.5. (DDA).
 1 ind v/Furulunden skole, Mandal 29.5. (FLA, GGU, DDR).
 1 ind Tjørve, Lista 1.6. (ATO).
 1 ind Vestnes, Mandal 18.6. (FLA, GGU, DDR).
 1 ind v/Hanangervann, Lista 21.6. (JEB, PKK, TVE).
 1 ind Jåbekk, Mandal august-oktober (RJÅ, GHU, BKK m.fl.).
 1987: 1 ind Tjørve 3.5. (KOL).
 3 ind Nesheim, Lista 12.5. (NHL).
 2 ind Dragøy/Hidra, Flekkefjord 18.5. (PØG).
 1 ad Jåbekk 1.6. (RJÅ).
 1 ind Nesheim 27.6. (KOL).
 1 juv Jåbekk 12.9. (DDR, IFL).
 1 juv Marnarkrysset, Mandal 10.10. (DDR, Andreas Drængsland).
 1 juv Jåbekk 15.-20.10. (RJÅ m.fl.).

Nattravn

- 1986: 1 syngende ind Ryen/Tveit, Kristiansand 15.6. (TVE).
 1 spillende ind Bjelland, Marnardal 29.6., 5.7., 15.7.
 og 18.7. (RJÅ, AHQ, BKK m.fl.).
 1987: 1 ind Borhaug, Lista 16.5. (Kurt Kleppe).
 1 ind Dal, Mandal 13.6. (DDR, Steinar og Britt S. Bråten).

Isfugl

- 1 ind Naversund, Lindesnes vinteren 69/70. (Anders Smith m.fl.).
 1987: 1 ind Skarpenes, Flekkefjord 24.10. (GGR, SGR).

Hærfugl

- 1972: 1 ind Jåbekk, Mandal om høsten (dato ?). (RJÅ).
 1986: 1 ind (skadet og avlivet) Vigeland, Lindesnes 2.11. (ARG).
 1987: 1 ind Ronekilen, Mandal 4.-7.10. (FJØ, GGU, TKL, RAA,
 MPE, JJØ).

Tretåspett

- 1982: 1 hann Homme, Flekkefjord 3.8. (SGR m.fl.).
 1986: 1 hann Strømsvika, Mandal 21.2. (RJA).
     1 hann Allestad/Kvanvik, Flekkefjord 10.10. (GGR).
 1987: 1 hann Strømsvika 9.2. (GKY).
     1 hunn Mandal 15.10. (JNO).
     1 hunn v/Lista fyr 25.10. (MLL).
     1 hunn Jåbekk, Mandal 1.11. (RJÅ, FJØ, IHI).
     1 hann Auland/Hidra, Flekkefjord 6.11. (SGR).
     1 ind Ronekilen, Mandal 8.11. (FJØ).
     1 hunn v/Halsåvann, Flekkefjord 20.11. (SGR).
     1 hunn Bukstadvann/Hidra, Flekkefjord 29.11. (KGR).
     1 hann Jåbekk 5.12. (RJÅ).

Topplerke

- 1987: 1 ind Jåbekk 28.3. (RJA, FWH).

Trelerke

- 1987: 1 ind Roligheten, Flekkefjord 8.2. (GGR, PØG).
     1 ind Sånum, Mandal 1.4. (TKL, MPE, JJØ, TBE).
     4 ind Jåbekk 3.-13.10. (RJÅ m.fl.).
     2 ind Ime, Mandal 21.10. (RJÅ).
     9 ind Sånumstranda, Mandal 24.10. (FJØ, GGU, TKL).
     3 ind Havika, Lista 25.10. (RJÅ, JEG m.fl.).

Tartarpiplerke

- 1981: 1 ind Sævika/Steinodden, Lista 19.8. (KOL).
 1985: 2 ind Steinodden 22.9. (FJØ, DDA, LEG). *: Se merknad.
 1986: 1 ind v/Lista fyr 7.10. (KOH).

Lappiplerke

- 1986: 1 ind Sæviga/Tjørveneset, Lista 30.8. (NHL, KSO).
     1 ind Tjørvebukta 16.9. (NHL, KSO).

Gulerle

- 1986: Sørlig gulerle: 1 hann Nesheimvann, Lista 26.4. (KOL).
     1 par Nesheimvann 23.5. (KOL).
     1 hann Vågsvollvoien, Lista 4.6. (KOL).
     1 par + 1 hann Nesheimsumpen 7. og 13.6. (KOL).

Engelsk gulerle: 1 hann Hauge, Lista 26.4. (KOL).

- Min 3 ind Paradisbukta, Mandal 4.5. (FJØ, RJÅ m.fl.).
     1 par Vågsvollvoien 8.5. (KOL).
     1 par Nesheimvann 19.5. (KOL).

1 hann Nesheimvann 7.6. (KOL).

2 ind med mat Nesheimvann 27.6. (KOL).

1 par Tjørvebukta, Lista 1.7. (KOL).

1987: Sørlig gulerle: 1 hann v/Konglevollvann, Flekkefjord
9.5. (PØG).

1 hann Dyngvoll, Lista 22.6. (NHL).

1 hekkende par Holman/Nesheimvann juni/juli (KOL).

4 hekkende par Nesheimsumpen juni/juli (KOL).

Engelsk gulerle: 2 hanner Steinsvika, Lista 23.4. (NHL).

1 hann Tjørvebukta 7.5. (NHL).

1 hekkende par Nesheimsumpen juni (KOL).

Piro

1986: 1 syngende hann Kjørrefjord, Farsund 13.6. (ROV, TVE).

Myrsanger

1986: 1 ind Jåbekk vann, Mandal 18.7. (RJÅ, GHU).

Hauksanger

1986: 1 1k Jåbekk vann 9.8. (RJÅ, GKY, IFL).

1987: 1 1k Ronekilen, Mandal 4.9. (FJØ).

1 1k Nesheimsanden, Lista 30.9. (NHL).

1 1k v/Slevdalsvann/Groda, Lista 3.10. (KOL, KSO).

Gulbrynsanger

1986: 1 ind Nesheimsanden 25.9. og 5.10. (NHL).

1 ind Skarpenes, Flekkefjord 27.9. (PØG).

2 ind Skarpenes 4.10. (SGR, GGR, PØG).

1 ind Skarpenes 10.10. (ESC, PØG).

1 ind Ullerøy, Farsund 12.10. (NHL, OAS).

1987: 1 ind Skarpenes 20.9. (PØG, JMJ).

1 ind Jåbekk vann, Mandal 26.9. (RJÅ, m.fl.).

1 ind Nesheimsanden 26.9. (NHL).

1 ind Skarpenes 3.10. (PØG, SGR, RSC).

1 ind Skarpenes 4.10. (Samme som 3.10.?) (AGR, PØG).

1 ind Nesheimsanden 13.10. (NHL).

1 ind Bryneheia/Vanse, Lista 15.10. (NHL).

Dvergfluesnapper

1986: 1 juv Groda, Lista 14.9. (KOL, KSO, TOL).

1 juv Velle, Lista 17. og 23.10. (KOL).

1 ind Ime, Mandal 15.11. (GKY, IFL).

Svartrødstjert

- 1975: 1 hann Jåbæk, Mandal ?4. (RJÅ).
- 1983: En rekke observasjoner fra Ullerøy, Farsund: 1 hunn 31.1., 10 ind 17.4., 7-8 ind 22.4., 1-2 ind 23.4. og 3-4 ind 24.4. (NHL m.fl.).
- 1986: 1 hunn Brekne, Lista 31.3. og 2.4. (KOL).
i hunn Borhaug, Lista 18. og 26.4. (KOL, TOL).
1 hann Jåbæk 21.4. (GKY, IFL).
1 ad hann Randesund, Kristiansand 28.5. (REF).
1 ind v/Lista fyr 8.10. (LEG).
- 1987: 1 hunn Vatland/Berregefjord, Flekkefjord 28.3. (GGR, SGR).
1 hann Skarpenes, Flekkefjord 1.4. (SGR).
1 hann v/Jåbekkvvann, Mandal 3.4. (RJÅ).
1 hunn Tjørveneset, Lista 3.4. (NHL).
1 hunn Vågsvoll, Lista 23.4. (KOL).
1 hunn Brekne/Tjørve, Lista 29.4.-2.5. (KOL).
1 hann Landekilen, Mandal 1.5. (FJØ).

Nattergal

- 1982: 1 syngende ind Ullerøy, Farsund 21. og 29.5. (NHL).
1986: 1 ind Vestnes, Mandal 29.5. (DDR).

Stillits

- 1981: Hekket på Gyland mai/juni. (KGR m.fl.).

Polarsisik

- 1986: 1 hann Åsnes/Åna Sira, Flekkefjord 25.1. (GRI).
2 ind Ime, Mandal 25.1. (GKY).
1 ind Møvig, Kristiansand 25.1. (ØFJ).
1 ind Skjebstad, Mandal 16.3. (DDR).
2 ind Skjebstad 27.3. (DDR).
2 ind Ovaldsheia/Gyland, Flekkefjord 25.10. (AGR).
1 hann Tonstad, Sirdal 31.12. (KGR).
1987: 1 hann Ime, Mandal 15.1. (GKY).
1 hann Ronekilén, Mandal 25.3. (TKL).

Båndkorsnebb

- 1986: 1 hann Groda, Lista 14.9. (KOL, TOL).
1 hann + 2 hunner v/Nesheimvann 17.9. (NHL, T.A.Lorentzen).
1 hann Austad, Flekkefjord 22.9. (SGR).
1987: 1 hunn/imm Skarpenes, Flekkefjord 12.8. (PØG).
1 1k hunn Bryneheia/Vanse, Lista 20.9. (NHL).

Hortulan

- 1987: 1 2k+ hann Ronavassdraget, Mandal 1.5. (FJØ, GGU m.fl.).

OBSERVATØRER:

AGR-Atle Grimsby	JTR-Johan T. Rødland
AHQ-Atle H. Qvale	KGR-Kjell Grimsby
AJO-Arild Johnsen	KJE-Kurt Jerstad
ALI-Asbjørn Lie	KOH-Kjell-Ove Hauge
ARG-Arne Grønsund	KOL-Kåre Olsen
ATO-Arnt T. Olsen	KSO-Knut S. Olsen
BEH-Bjørn E. Hellang	KUS-Kurt Solvik
BKK-Bernt K. Knutsen	LEG-Leif E. Gabrielsen
BOT-Bård O. Tobiassen	MLL-Mandal Lokallag, ekskursjon
DDA-Dagfinn Dahl	MPE-Martin Pedersen
DDR-David Drangslund	NHL-Nils H. Lorentzen
EAW-Espen A. Walther	OAS-O. A. Stova
ESC-Eivind Schiander	OKI-Odd Kindberg
FJØ-Finn Jørgensen	PKK-Peder K. Knutson
FLA-Frode Larsen	PØG-Per Ø. Grimsby
FWH-Frode Whicne	RAA-Raimon Aanensen
GGR-Geir Grimsby	REF-Roy E. Fredriksen
GGU-Gunnar Gundersen	RJA-Robin Jakobsen
GHU-Geir Hundstad	RJÅ-Runar Jåbekk
GKY-Gordon K. York	ROV-Runar Ovesen
GRI-Grimsbybrødrene	RSC-Rolf Schaffner
IBI-Inge Birkeland	SGR-Svein Grimsby
IFL-Inge Flesjå	SLU-Sebastian Ludvigsen
IHI-Ivar Hille	SRI-Sven Rislaa
ISL-Ivar Sleveland	TBE-Thomas Berntzen
JEB-Jan E. Berglihn	TEH-Tor E. Høgsås
JEG-Jarle Egseth	TKL-Tørres Klev
JJØ-Johnny Jørgensen	TOH-Tor Oddvar Hansen
JKN-John Knutsen	TOL-Tor Olsen
JMJ-Jan Møller Jensen	TVE-Tellef Vestøl
JNO-Jon Noddeland	ØFJ-Øyvind Fjeldsgård
JSB-Jarl S. Birkeland	

R A P P O R T E R I N G S A R T E R   1 9 8 6

Bearbeidet ved Peder Kristian Knutson

OBSERVATØRER:

Berglihn, Jan Erik	Jørgensen, Jonny
Dahl, Dagfinn	Jåbekk, Runar
Drangslund, David	Klev, Tørres A.
Egseth, Jarle	Knutsen, Bernt K.
Flesjå, Inge	Knutson, Peder Kristian
Fjeldsgård, Øyvind	Larsen, Frode
Grimsby, Kjell	Lie, Asbjørn
Grimsby, Geir	Lorenzen, Niels Helge
Grimsby, Per Øvind	Olsen, Kåre
Grimsby, Svein	Qvale, Atle Helge
Gundersen, Gunnar	Schiander, Eivind
Hansen, Tor Oddvar	Vestøl, Tellef
Hunstad, Geir	Walter, Espen A.
Jakobsen, Robin	York, Gordon K.
Jørgensen, Finn	

SMÅLOM HSTORLOM HISLOM L

F1.fjord: 1 19.1 Kirkehavn. 1 9.2, 1NV 22.5 Roligheten,
1 13.2 Skarpenes.
Lindesnes: 1 2.2 Sniksfjorden.
Mandal: 1 5.1 Tånes. 2 kjempelom 31.8 Hille. 1 1.2 Ås.
Kr.sand: 1 24.5 Torsøya.

DVERGODYKKER

F1.fjord: 7 1.1-28.2, 4 12-15.3, 2-6 15.10-31.12 Løgane,
1 5.1-8.2 Sandebukta,Feda. 1 6.1, 1 18.1
Abelsnes, 3-7 19.1-16.3 Kirkehavn,Hidra,
1 24.10 Eie, Hidra.
Farsund: Vanlig Listahavn 4.1-10.4, 18.10-27.12,
max 7 4.1. 1 18.12, 1 død 26.10 Vågsvollvåien.
1 21.3, 6 16.10, 1 14.12 Nesheimvann.
Mandal: Obs. reg. i lite antall i vinter-halvåret
både i saltvann og ferskvann.
Sommerfunn: 2 10.7 Skagestadvann.
Søgne: 1 4.1 Kussevika.
Audnedal: 2 28.3 Audnaelva.

TOPPDYKKER

F1.fjord: 1NV 19.4 Roligheten
Farsund: 1 19.4,28.5,8.6 Kråkenesvann.
Mandal: 1 1.2 Sånumstranda.

GRÅSTRUPEDYKKER

Farsund: Mange obs., max 6-8 8.3 Havika.
Lindesnes: 1 2.2 Ramsland.
Mandal: 1 1.2 Sånumstranda.

HORNODYKKER L

F1.fjord: 1 26.1, 2 9.2 Kirkehavn. 1 8.2 Løgane.
Mandal: 1 27.1 Eigebrekke.

TOPPSKARV

Farsund: 1 9.3 Listahavn. 2 28.9 Ullerøyomr.
1 5.8, 10 14.8 Tjørveneset.

Lindesnes og Mandal: Vanlig vinterstid, spredte obs.
fra sommerhalvåret.

Kr.sand: 2 25.2, 1 27.2 Otra ved Kjøyta.
1 16.3 Holskogkilen.

Havhest: Stort antall 21.9: 288NV Roligheten, Fl.fjord,
400NV Tjørveneset, Farsund.

KNOPPSVANE H

Farsund: Mislykket hekking Nesheimvann (1. hekkeforsøk
på lokaliteten)

Mandal: Mislykket hekking Landekilen, og vellykket
hekking Harkmarkfjorden.

Kr.sand: 1 par Fidjekilen, Randesund (1. hekking
på lokaliteten).

SÆDGÅS:

Farsund: 1-2 8.10-7.12 Nesheimvann.
5 28.-30.12 Slevdalsvann.

Mandal: 3 29.8, 2 21.9 Jåbekk.

KORTNEBBGÅS

Farsund: 1 23.8 Listahavn. 5 26.8 Steinodden.
3 30.8 Tjørveneset. 3 24.9 Nesheimsanden.
7 5.10 Slevdalsvann. 4 17.10 Nesheimvann.
10 14.12 Kvilio.

GRÄGÅS H

Fl.fjord: Stort antall: 1016NV 23.4 Skarpenes.

Lindesnes: 1 par Udvaare.

Mandal: 2 par St.Vengelsholmen. 1 par Valløy.
Sannts. 1-2 hekkinger til.

HVITKINNGÅS:

Fl.fjord: 3NV 17.10 Skarpenes.

Farsund: 1 8.10-17.10, 1 7.-14.12 Nesheimvann.

Lindesnes: 1 2.2-14.3 Spangereid omr.

RINGGÅS:

Fl.fjord: 45NV 23.4 Skarpenes.

Farsund: 1 27.4 Steinodden. 1 9.11 Verevågen.

Lindesnes: 8N 8.6 Tjøm.

Mandal: 20V 31.6 Rosnes. 6 5.11 Jåbekkvann.
2 28.12 Søylekilen.

BRUNNAKKE HL

Marnadal: 1 par Roland.

STJERTAND:

Farsund: 1 par 8.5 Verevågen, 1 par 16.5 Nesheimvann.
2 2.9 Steinodden.

Lindesnes: 1 25.3 Sauvik.

SKJEAND:

F1.fjord: 1NV 8.8 Dragøy.

Farsund: 1 par 11.5 Tjørvebukta. 1 19.4 Nesheimvann.
2 par 27.4 Steinodden. 6 par+3 hanner 8.5
Steinodden. 1 20.6 Kviljo. 3 3.8 Rauna.

Mandal: 1 17.12 Ronekilen. //+ 1 par 8.6 Lundevågen.

TAFFELAND

Flfjord: 6SØ 17.5 Dragøy.

Farsund: 2-13 27.9-1.11 Nesheimvann, ca 20 s.s. 9.10.
7 31.3, 8 16.11 Kråkenesvann.

Mandal: 1 par 19.4 Strømsvika. 3 29.8 Jåbekkvann.
2 2.9 Malmø. 1 22.12 Jåbekkvann.

Kr.sand: 1 15.3 Otra ved Sødal.

TOPPAND HBERGAND

F1.fjord: 5SØ 17.5 Dragøy.

Farsund: Overvintret i mindre antall forskj. lok,
obs. 4.1-26.4, max 22 12.4 Kjørrefjord og
21 febr. Straumen.

Mandal: 2 2.6 Jåbekkvann, 2-4 24.10-5.11 s.s.

Havelle: Stort antall: 1200SØ totalt 17.-19.4
Roligheten, F1.fjord.

LAPPFISKAND

Farsund: 1 hunn 2.2-15.3 Listahavn. 1 hann 31.3
Prestevann. 1 hann 16.11 Hanangervann.
1-2 14.3-12.4, 1-3 2.10-22.11 Nesheimvann.

Mandal: 4 hanner og 4 hunner 7.3 Tregde,
2-3 hunner Ronekilen 11-25.3.

Kr.sand: 1 hann 15.-18.3 Otra ved Kjøyta.

LAKSAND HMYRHAUK

- F1.fjord: 1N 26.4 Dragøy. 1 27.8 Homme. 2NV 12.10 Skarpenes.
- Farsund: 1 overvintret V-Lista jan-1.4. 1 hann 6.5 Nordhasselmyra. 1 12.6, 1 16.6 Lista flystasjon. 1 21.6 Lista fyr. 1 1.8 Slevdalsvann. Flere obs. av 1-2 19.9-15.10, 1 hann 15.9, ellers hunnfargede. 1 15.12 Slevdalsvann.
- Mandal: 1 hann 17.4 Paradisbukta. 5 obs. 8.8-20.9 Jåbekk.
- Kr.sand: 1S Ve,Tveit.

FJELLYÅK IIKONGEØRN

- F1.fjord: Tot. 20 obs. av 24 ind. 19.1-16.3, 16.10-21.12, max 3-4 ind 23.11 Skarpenes.
- Farsund: 1 18.1 Gjervollstad, Herad. 1 9.12 Egeland. 1 24.12 Steinodden.
- Sirdal: 1 22. og 23.2 Øksendal.
- Mandal: Regelmessig høst og vinter, opptil 4 samlet.
- Kr.sand: 1 6.10 karlsvann, Tveit.

FISKEØRN

- F1.fjord: 1SØ 1.6 Staby ved Fedatjønna.
- Farsund: 1 8.6 Elledalen.
- Mandalen: Flere obs. 1-2 april-mai. 1 30.9 og 2.10 Jåbekk. 1 12.8 Rona.
- Kr.sand: 1N 28.4 Varoddbroa.

TÅRNFALK H

- F1.fjord: Overvintring: min. 7-8 i kommunen.

DVERGFALK H

- Kvinesdal: 1 par Kvinesheia.

FJELLRYPE HVANNRIKSE

- F1.fjord: 1 12.10, 1 1.11 Skarpenes. 1 1.11 Løgane.

Farsund: 1 8.2 Løgan, Nesheimvann. 1 21.10, 2.11,
17.11 Slevdalsvann.

Mandal: 1 24.4, 27.4 Søylekilen.

ÅKERRIKSE:

Farsund: Hørt kreksende på 4 lok. 23.5-5.7.

SIVHØNE H

SOTHØNE H

SANDLO HL

Tjeld: Stort antall: 1314SØ 8.8 Dragøy, Fl.fjord.

BOLTTIT:

Søgne: 1 19.5, 3 24.5 Søgnejordet.

HEILO H

TUNDRALO L

DVERGSNIPE L

TUNDRASNIPE (Ikke fra Lista fra høsten)

Mandal: 1 31.8 Bjørnen.

Lindesnes: 3 24.8 Båly.

FJÆREPLYTT H

MYRSNIPE H

BRUSFUGL H

SMÅSPOVE L

Fl.fjord: 1SØ 18.4 Roligheten. 1SØ 27.4, 3NV 17.5,
4NV 23.8 Dragøy. 1NV 26.7, 4NV 17.8 Skarpenes.

Lindesnes: 6 8.7 Ramslandsvågen.

Mandal: Regelmessig med. juni-aug.
1 14.5 Sånumstranda.

STORSPOVE HL

SOTSNIPE

Fl.fjord: 1SØ 1.8 Roligheten.

Farsund: En rekke obs. av 1-2 25.7-13.9 Lista.

Søgne: 1 10.8 Søgnejordet.

SKOGNIPE HGRØNNSTILK

F1.fjord: 1SØ 10.8 Dragøy. 2SØ 16.8 Skarpenes.
 Farsund: 1 19.5 Nesheimvann. 1 20.5 Brekne.
           En del obs. av 1-2 ind. 28.7-29.8 Lista,
           5 4.8 Steinodden.
 Kr.sand: 1 22.8 Kjosbukta.

STEINVENDER HSVØMMESNIPE:

Farsund: 1 juv. Tjørveneset 30.7 og 1.9.
           1 31.8 Bauskje.
 Mandal: 1 19.8 Bjørnen.

TYVJO:

F1.fjord: 1NV 22.5 Roligheten. 2NV 26.7 Skarpenes.
 Farsund: 1 28.7 Kviljo. 1 30.9 Steinodden.
           3 21.6 Rauna.
 Lindesnes: 1 10.3 Sauevik.
 Mandal: 8.10 par hekket.
 Søgne: 1 par hekket Songvår.
        .

STORJO:

F1.fjord: 6NV 16.7, 2NV 18.7, 8NV 21.9 Roligheten.
           2NV 27.7 Skarpenes. 1SØ 7.8, 1SØ 8.8,
           1SØ 23.8 Dragøy.
 Farsund: 1 4.6 Steinodden. 2 2.8, 8 4.8, 2 7.8,
           1 21.9 Tjørveneset.
 Mandal: 1 1.6 Bjørnen. 20V 31.8 Åskott.
 Søgne: 1V Langenes 10.8 og 31.8.

RØDNEBBTERNE H

Farsund: 1 par Tjørveneset.

TEIST

Farsund: 1 2.8 Tjørveneset. 1 4.6, 22.7 Steinodden.
 Mandal: 1 1.2 Valvik.

LUNDE:

F1.fjord: 1 NV 25.3 Roligheten.
 Farsund: 5 7.9 Steinodden, ca 15 s.s. 16.11.
 Mandal: 1 30.6 Ø av Hille.

Alkekonge: Stort antall: 900SØ 16.11 Skarpenes, Fl.fjord.

Mega-stort antall: 88000 (88 tusen) Ø

16.11 (beregnet for hele dagen) Steinodden, Lista.

SKOGDUE:

Fl.fjord: 12SØ 4.10 Skarpenes.

Farsund: 2 30.3 Vågsvoll. 1 31.3 Hassel. 2 4.5
Hanangervann, 1 s.s. 24.8.

Mandal: Rel. vanlig vår, sommer og høst, spes. på
Jåbekk. Max 20 20.3 Jåbekk.

Søgne: 3 16.3 Tjomsemoen, 12 29.3 Søgne Landbruks-
skole. 1 31.8, 2 21.9 Søgnejordet.

Kr.sand: 2-4 23.-31.3 Kjевik.

TYRKERDUE H

Mandal: Vanlig hekkefugl

HUBRO

Fl.fjord: 1 3.1 Homme. 1 28.11 og 1.2 Espetvedt.

Farsund: 1 14.1 Lista flystasjon.

Mandal: 1 3.4 Ronekilen. 1 Ronaomr. mars/april.

SPURVEUGLE:

Fl.fjord: Min. 1 vint. 86 Austad-Raudliomr.

Farsund: 1 10.11, 1 2.12 Bryneheia.

Åseral: 1 5.1 Sveindal.

Mandal: Spredte funn i vinterhalvåret. 1 13.5
Jåbekkvann. 1 hele juni Skoie.

Marnadal: 1 5.1 N for Bjelland.

HORNUGLE:

Fl.fjord: 1 15.3 (død, tatt av rovfugl), 1 25.3 (død,
tatt av rev) Roligheten.
1 22.8 Dragøy.

Lindesnes: 1 11.3 Fjeldsgård.

Mandal: 1 20.1 Søylekilen. 1 28.3 Eigebrekke.
1 19.4 Regevik. 2 29.9 Jåbekk.

JORDUGLE:

Fl.fjord: 1 24.10, 1 29.11 Skarpenes.

Farsund: Enkeltind. Lista febr.-mai.

2 obs april, 3 obs. okt Ullerøy.

8 i "lös flokk" 26.10 Steinodden.

PERLEUGLE:

F1.fjord: 1 18.4 (død) Sveiga. 1 27.9 Skarpenes.
 Farsund: 1 1.11 Bryneheia. 1 11.10, 1 12.10 Ullerøy.
 Mandal: 1 23.6, 1 26.10 Ronekilen.
 Kvinesdal: 1 par hekket Kvinesheia.
 Kr.sand: 1 20.2 Fiskå.

GRÅSPETT:

F1.fjord: 1 9.2 Hidra, 1 par 9.4 og 29.5 Regevikstjern,
 Fodnestøl. 1 31.5 Andabeløy. 1-2 4.10-12.11
 Skarpenes, 5-6 s.s. 21.10. 1 9.9 Atland.
 1NV 22.9 Mjåvann. 4NV 24.9 Brikland.
 1 24.10 Hidra. 1 25.10 Homme.
 Sirdal: 1 10.10 ~~Asendal~~.
 Søgne: 1 31.8 Langenes.

SVARTSPETT H

Søgne: 1 par Håvann.

HVITTRYGGSPELT:

F1.fjord: 1 2.3 Vatland. 1 par 30.4-16.6 Skåland, Homme.
 1 8.5 Tjersland. 1 par 12.5 Raudliskogen,
 Austad. Hekking Øygardstjern, Homme.
 1 20.6 Selura. 1 27.6 Berghøyden ved Sira.
 1 11.8 Dragøy. 1 18.9 Kvanvik. 1 6.11
 Midtfjellse.
 Farsund: 1 27.9 Gaupeland.
 Mandal: En rekke obs. i hekketida, ingen konst. hekking.
 Søgne: 1 par V av Repstadvann 14.5.

FJELLERKE:

Farsund: Minst 1 12.10 Steinodden. 1 8.2 Bauskje.
 Mandal: 2-4 28.4-1.5 Jåbekk. 3 30.4-1.5 Sånumstranda.

Låvesvale: Sein obs.: 3 5.11 Kr.sand, 1 9.11 Lista.
 2 albino 8.8 Holskogkilen, Kr.sand.

SÆRLIG HSØRLIG OG ENGELSK GULERLE (bare Lista)VINTERERLE:

F1.fjord: 2 23.3 Austad. SNV 23.4 Roligheten.

2NV 4.10, 2SØ 11.10, 2 SØ 12.10 Skarpenes.

1S 22.12 Hidra.

Farsund: 1 30.9 Nesheimmann. 1 13.10 Brekne.

Mandal: 3 28.8 Ronekilen. 1 12.11 Jåbekk. 1 23.4 Sjøbodvik.

Kr.sand: 1S 30.9 Ve. 1 1.10 Vollevann.

SVARTRYGGERLE:

Farsund: 1 23.3 og 27.3 Nordhasselbukta. 1 25.3 og
6.5 Borshavn. 1 4.4 Vågsvoll. 1 5.5 Brekne.

Mandal: 2 29.3 Paradisbukta. 1 14.4 Skjernøysund.

Kr.sand: 1 16.3 Kongsgårdbukta. 1 21.4 Hånes.
1 12.5 Dønnestad.

BLÅSTRUPE:

Mandal: En del obs i trekktida.

Kr.sand: 1 5.9 Kongsgårdjordet.

RØDSTJERT H

Fl.fjord: Sein obs.: 1 4. og 5.10 Skarpenes.

RINGTROST:

Fl.fjord: Tot. 38 17.4-25.4. Max 20 23.4 Vatland.
2 22.6 Vatland. 1 par med juv 6.7
Eitlandsann. Tot. 24 13.9-1.11.
Max 16(NV) 1.11 Skarpenes.

Farsund: 1 20.4-1.5 Brekne

Kvinesdal: Vanlig i Knabenomr.

Mandal: 1 13.-23.4 Jåbekk.

Gråtrost:

Fl.fjord: Stort antall: 8000+ 1.11, 700+ 26.12
mot SØ, Skarpenes.

DUETROST:

Fl.fjord: Tot. 46 7.4-30.4. Max 27 20.4 Homme.
50NV 24.9 Brikland. Tot. 25 5.10-17.10
Skarpenes. 17 25.10 Homme. 1 2.12
Espetvedt.

Farsund: 1 6.4 Jølletjern. 1 1.5 Listeid.

1 10.4 Midthassel. 5-10 31.4 Steinodden.

Mandal: Rel. tallrik på vårtrekk med flokker på
10-40. 1 24.10 Jåbekk.

Kr.sand: 1 23.-24.3 Hamresanden. 2V 4.10 s.s.

Min. 2 23.3 Brøvigkilen, Vågsbygd.

GRESSHOPPESANGER:

Farsund: 1 7.6-22.6 Slevdalsvann.
1 7.6-13.6 Nesheim.

SIVSANGER L

Fl.fjord: 1 18.5 Dragøy. 1 s.s. 9.8.
1 30.8, 1 4. og 5.10 Skarpenes.
Mandal: 29 ringmerket aug-sept. 1 syng. 13.6 Rona.

RØRSANGER HL

Mandal: 10 lok med 1-5 revir, 100 ringmerket høsten.

MYRSANGER:

(Alle obs. gjelder syng. ind.)
Farsund: 1-4 30.5-21.6 Løgan, Nesheimvann.
2 7.6 Nesheimsumpa. 1 7. og 8.6 Hassel.
5 13.6 Ore. 2 13.6 Fjellestad. 1 13.6
Råstad. 1 15.6 Skollevoll. 1 17.6 Langåker.
1 18.6 Velle. 1 21.6 Kråkenesvann.
Kr.sand: 1 31.5 Ve. 1 14.6 Dønnestad.

VARSLER:

Fl.fjord: 1 6.1 Homme. 1 13.1-4.2 Eikeland, 1 22.1
Flekkefjord, 1 2.3-8.3, 2 29.3 Berrefjord.
1 21.4 Tjersland. 1 22.8 Dragøy. 1NV
17.9, 1 29.11 Skarpenes. 10NV (i flokk!)
25.9 Brikland, Sira. 1 4.11, 1 22.1 Homme.
1 4.12 Gylandsvassdraget. 1 21.12 Vatland.
Farsund: 1 24.2, 1 29.9-10.12 Lista Flystasjon.
1 syng. 30.4, 1 2.11 Ullgjel. 1 7.12,
1 14.12 Nesheimvann. 4 19.10 Lista.

Åseral: 1 5.1 Håversland.

Lindesnes: 1 22.1 Torland. 1 2. og 23.11 Spangereid.

Mandal: 10-15 obs. vinterhalvåret. 2 14.5 Ime.

Kr.sand: 1 28.3 Kjевik.

NØTTEKRÅKE:

Fl.fjord: 6NV 18.9 Kvanvik. 1 19.9 Austad. 15SØ,
4.10, 5SØ 5.10, 4NV 12.10 Skarpenes.
Farsund: 2 11.4 Bryneheia. 1 28.9 Nesheimsanden.
1 8.11, 1 2.12 Kråkedalen. 1 12.10 Grøda.

1 19.10 Nordhasselbukta.
 Lindesnes: 19 2.11 Fjeldsgård. 1 21.12 Buhølen.
 Mandal: 1 17.4 Jåbekk. 1 29.1 Høgsås.
 Lyngdal: 1 17.10 Rom.

KAIE HSVARTKRÄKE:

F1.fjord: 1 19.1 Austad. 2SØ Hidra 27.4. 1 4.5
              Skarpenes. 1 8.11 F1.fjord.
 Farsund: 2 2.6 Steinsvika. 1 29.1 Brekne.
              1 15.3 Farsund. Min. 30 8.9 og 31.9 Kråkenesvann.
 Mandal: Spredte obs. utenom hekketida.

PILFINK H

Bjørkefink: Stort antall: 40000 8.10, 80000 9.10 Nesheim.

Grønnfink: Stort antall: 6-800 med. mars Austad-F1.fjord.

STILLITS:

F1.fjord: 3 6.1 Abelsnes. 2 11.1 Roligheten.
              1SØ 5.10, 3 10.10, 2NV 1.11, 5SØ 29.11
              Skarpenes.
 Farsund: Flere obs. av 3-20 5.10-1.11 Brekne.
              19 12.10 Steinodden. 7 19.10 Borhaug.
              1 21.6 Lista fyr.
 Lindesnes: 1 16.7 Fjeldsgård.
 Mandal: 6 24.4 Sjøsanden. 2 5.10 Ronekilen.
              1 22.10, 3 24.10 Jåbekk. 1 14.11 Mestnes.
 Kr.sand: 1 25.4, 1 4.10 Hamresanden.
 Søgne: 1 12.10 Søgnejordet.

BERGIRISK:GRÄSISIK H

F1.fjord: Stort antall: 1.1-26.1, max 3600SØ 25.1
              Roligheten, 2000NV s.s. 2.11.

GRANKORSNEBB HFURUKORSNEBB H

ROSENFINK:

- Farsund: Syng. Lista flystasjon (3lok), Snekkestø, Kalleberg, Jørstad, Vigmostad, Vatnemarka juni.
- Mandal: 1 3.5 Ime. 1 par + 1 hann 1.6 Hille,
2 juli/aug s.s.
- Marnadal: 1 25.6 Nedre Kleveland.
- Søgne: 1 par Lohnemyrane, hekket sanns.
1 syng. 22.6.
- Kr.sand: 1 par 25.5 Dønnestad. 1 7.6 Boen.
1 7.6 Vesholta, Ve. 1 9.6, 16.6 Nerset, Ve.

KONGLEBIT:

- Mandal: 1 27.9 Ime.

KJERNEBITER:

- F1.fjord: 1-7 1.1-22.4, 9 16.3, 1-3 21.12-27.12
Austad. 1 19.1 Kirkehavn. 1 NV 15.3
Roligheten. 1 12.10, 3NV 2.11, 1 SØ
23.11 Skarpenes.
- Mandal: Vanlig vinterstid, max 35 15.3 Sånum.
Hekket sanns. Ronaomr., V-Håland, Hogganvik,
Skjebstad.
- Kr.sand: 8 obs. av enkeltind. 12.3-23.5 Tveit.
1 20.10 Dønnestad. 1 27.10 Fagerholt.
2-5 2.1-9.3 Vågsbygd ved Auglandsbukta,
3-4 23.-31.12.

SNØSPURV:

- F1.fjord: 2SØ 15.3, 3SØ 18.4 Roligheten. 1 21.3
Eikeland. Tot. 14 27.9-26.12 Skarpenes.
2 6.12 Homme.
- Farsund: Fåtallig febr-april, 9.11-28.12.
Max 18 31.3 Kviljosanden.
- Mandal: Rel. vanlig mars-arpil.
- Søgne: 1 16.3 Åros.
- Kr.sand: Opptil 20 8.3-1.4 Kjevik.

RAPPORTERINGSLISTA 1987

SMÅLOM (*Gavia stellata*)

F1.fjord: 1 par Selura 24.4 - ult. mai (lind) GRI

STORLOM (*Gavia arctica*)

F1.fjord: 1 par krøvlevann 7-8.6 LLL

ISLOM (*Gavia immer*)

F1.fjord: 1 SØ Skarpenes 4.4 SGR, 1 NV Skarpenes 12.4 SGR, 2 rastet/NV
Skarpenes 22.4 SGR,GGR, 1 NV Skarpenes 1.6 SGR,GGR,1 Kirkehavn
24.12 PØG.

Farsund: Vanlig overvintrer langs Listastrendene størst antall på
strekningen Havika - Fuglevika.

Lindesnes: 1 Sniksfjorden 21.1 RJÅ

KJEMPELOM (*Gavia immer/adamsii*)

Lyngdal: 1 Rosfjorden 16.1 RJÅ,FJØ

DVERGDYKKER (*Tachybaptus ruficollis*)

F1.fjord: Overvintrer Løgene ult.okt til ult mars GRI
2 Kirkehavn 4.1, 8 Kirkehavn, 2 Rasvåg, 2 Abelsnes 18.1,
4 Kirkehavn, 2 Havsvik, 1 Rasvåg 1.2, 5 Kirkehavn, 2 Rasvåg,
1 Abenes 14.3.

Farsund: Overvintrer i Listahavn fra 1.1-5.4 og fra 24.10-30.12 (maks.
5 20.12. 1 Listahavn 20.4 MLL, 1 Prestevannet 5.1, 15.1, 25.1
NHL, 1 Prestevannet 24.1,14.2 KO,KSO. 1 Haugestrand 8.2 FJØ.
2 Tjørvebukta 13.3 NHL, 1 Tjørvebukta 14.3 KS0. 1 Nesheim-
vannet 5.4 NHL. 1 Kviljob., Nesheimvannet 10.10. 1 Mosvold
25.10 RJÅ,FJØ.

Lyngdal: 1 Hausvik 16.1 RJÅ,FJØ.

Lindesnes: 1 Furuholmen 14.1 RJÅ,FJØ.

TOPPDYKKER (*Podiceps cristatus*)

F1.fjord: 1 NV Skarpenes 12.4 GGR,PØG. 1 NV Skarpenes 15.4 SGR,GGR,PØG.
1 NV Skarpenes 30.4 SGR,GGR.

Farsund: 1 Nesheimvannet 8.8 KO,KSO. 3 par hekket i kommunen, 1 Kråke-
nesvann og 2 Hanangervann.

Mandal: 1 Strømsvika 7.2 GKJ,IFL. 1 Bankebroa 1.3 TAK. 1 Tregde 14.2
GGU. 1 Skjærnøysund 22.1 GGU.

Lyngdal: 1 Rosfjord 16.1 FJØ,RJÅ.

GRÅSTRUPEDYKKER (Podiceps griseogenus)

- F1.fjord: 1 Berrefjord 18.1 SGR,GGR. 1 Kirkehavn 14.3 GGR,PØG.
- Farsund: 1 Kvilstykket 15.1 NHL. 2 Lomsesanden 21.2 KSO,KO.
1 Steinodden 29.3 KO. 1 Lomsesanden 6.4 NHL. 5 Hålebukta
8.4 NHL. 1 Havika 20.4 MLL. 2 Nesheimsanden 20.4 MLL.
5 Hanangersanden 20.4 MLL. 1 Ullerøy 18.4 NHL. 1 Kvilstykket
sanden 7.11 KSO,KO.
- Lindesnes: 1 Furuholmen, 1 Reme, 1 Njervesanden, 1 kjerkevågen 14.1
1 Valvik 17.1 RJÅ. 1 Snik 20.1 RJÅ. 1 Båly 1.3 JEG. 1 Reme
15.3 DDA,FJØ. 1 Valvik 15.3 RJÅ.
- Mandal: 1 Sånumstrand 5-7.2 GGU,TAK. 1 Storebanken 30.3 GKY.

HORNODYKKER (Podiceps auritus)

- F1.fjord: 1 Kirkehavn 18.1 AGR,PØG. 1 Kirkehavn 1.2 KPG. 1 Havsvik
14.3 GGR,PØG. 1 Rasvåg 29.11 KPG.
- Farsund: Overvintrer i flokker på opp til 10-12 ind i område
Skipphaug - Fuglevika, ellers en del spredte ind langs
kysten og i vannene i kommunen. 2 Gåsøyene 13.4 KSO,NHL,m/f1
- Lyngdal: 1 Rosfjorden 27.8 ESC.
- Mandal: 1 Hillesund 10.12 GGU.

DYKKER SP. (Podiceps sp.)

- F1.fjord 1 (Horn/Gråstrupe) Fjalse, Lafjorden 15.1 GGR.

HAVSULE (Sula bassana)

- F1.fjord: Stort trekk: 1400 NV Skarpenes fra 5.30-12.30 24.7 GGR,SGR.

TOPPSKARV (Phalacrocorax aristotelis)

- F1.fjord: 2 Hidra, 2 Åna Sira GRI. Sporadisk/regelmessig på våren
fram til siste obs. 1 Kirkehavn 5.6 GRI.
- Farsund: 1 (2K) Kvilstykket 15.1 NHL. 1 Tjørveneset 25.1 NHL. 1 Tjørveneset
3.4 NHL. 2 Ullerøy 14.4 NHL. 2 Ullerøy 25.4 NHL.
1 Ullerøy 27.4 NHL. 2 Ullerøy 28.4 og 4.5 NHL. 4 Tjørveneset
20.8 KSO. 1 SØ Steinodden 20.8 KOL. 4 Rauna 4.9 KSO,
KO. 1 Kvilstykket 5.9 KOL.
- Lyngdal: 3 Korskavn 8.3 NHL.
- Lindesnes: En del obs.
- Mandal: En del obs. + noen i brakkvansområdet Ronekilen.
- Kr.sand: Noen få obs. FJØ.

KNOPPSVANE (Cygnus olor)

- Farsund: 1 par Nesheimvannet 4 pull vokste opp.
- Mandal: 1 par Landekilen og 1par Harkmark hekket.

SÆDGÅS (Anser fabalis)

- F1.fjord: 6 SØ Skarpenes 5.4 GRI.
- Farsund: 5 Slevdalsvannet 1.1 KOL. 3+3 Groda 3.1 KSO,KOL. 16 Slevdalsvannet 6.1 og 11.1 KOL. 13 Slevdalsvannet 12.1 KOL.
10 hold seg på Lista fra 16.1 - 16.3 KOL,KSO,NHL.
1 død Nesneimsanden 6.3 NHL. 2 Nesheimvannet 1.4 NHL.
- Mandal: 2 Ronekilen 3.1 TAK.

KORTNEBBGÅS (Anser brachyrhynchus)

- F1.fjord: 1 NV Skarpenes 18.4 KPG,GGR. 8 NV Skarpenes 12.5 SGR,GGR.
4 NV Dragøya 15.5 GGR,PØG. 2 SØ Skarpenes 13.9 SGR,PØG.
2 SØ Skarpenes 20.9 ESC,JMJ,PØG. 1 NV Skarpenes 26.9 SGR,PØG.
3 SØ Skarpenes 24.10 SGR,GGR.
- Farsund: 14 Ullerøy 1.5 NHL. 1 Nesheimvannet 8.5 og 15.5 KSO,KOL.
5 Nesheimvannet 19.9 KOL. 4 Veresumpene 27.9 KOL. 1 Verevågen 11.10 KOL. 5 Nesheimvannet 17-18.10 KOL,KSO.
9 Nesheimvannet 31.10 KSO,KOL. 3 Nesheimvannet 1.11 KSO,KOL.
7 Nesheimvannet 7.11 KSO,KOL. 5 Nesheimvannet 14.11 KOL.
14 Havika 25.10 MLL. 3 Nesheimvannet 5.12 NHL. 3 Nesheimvannet 6.12 og 19.12 KOL.
- Mandal: 4 Jåbekk 23.9 IFL,RJÅ. 2 Hogganvik 11.10 RGM. 24 Jåbekk 23.11 RJÅ.

GRÅGÅS (Anser anser)

- F1.fjord: 1100 SØ Skarpenes 22.8 SGR,ESC.
- Farsund: Hekkefunn: 2 par m/4pull hver Hanangervannet KOL,KSO,NHL.
- Mandal: Hekkefunn: 1 par m/7pull Slettingen, 1 par Valløy.

CANADAGÅS (Branta canadensis)

- Farsund: Hekkefunn: 1-2 par Hanangervann, 1 par Sævelandsvannet, 1 par Ullgjeldsvannet.
- Mandal: Hekkefunn: 1 Suvatn, 1 Systadvann, 1 Skogstadvann.

HVITKINNGÅS (Branta leucopsis)

- Farsund: 1 Jølle 8.11 KSO,KOL. 1 Nesheimvannet 5.12 NHL. 1 Nesheimvannet 14.11, 16.12, 19.12 KOL.
- Lindesnes: 1 ad Snik 14.1 RJÅ,FJØ. 1 ad Snik 21.1 RJÅ.
- Mandal: 57 Ronekilen 5.5 TAK,JJØ,GGU.

RINGGÅS (Branta bernicla)

- Farsund: ca 15 NV Nesneimsanden 23.5 KOL. 1 SØ Steinodden 15.11 KOL.

BRUNNAKKE (Anas penelope)

F1.fjord: Hekkefunn: Kull obs. i Raualvann og kongevoldsvann.
 Sirdal: 1 hunn m/l pull Øksendalstjern. 23.6 og 11.7 KOL, KSO.

STJERTAND (Anas acuta)

F1.fjord: 1 par SØ Skarpenes 14.4 GGR, PØG.
 Farsund: 1 hann Kviljobrønnen 1.4 NHL. 1 hann Nesheimvannet 2.4
           NHL. 1 hann Nesheimvannet 4.4 KOL. 2 hanner Nesheimvannet
           5.4 NHL. 2 hanner kviljobukta, Nesheimvannet 12.4 KSO.
           1 hann Slevdalsvannet 12.4 KOL. 2 ♀♀/juv Rauna 4.9
           KSO, KOL. 2 ♀♀ Nesheimvannet 25.10 MLL, NHL.

SKJEAND (Anas clypeata)

Farsund: 1 hann Slevdalsvannet 12.4 KOL. 2 hanner og 1 ♀ Seviga,
           Steinodden 20.4 MLL. 1 par Seviga, Steinodden 23.4 KOL.
           1 hann Ø.Haugetjern 25.5 NHL. 1 par Ø.Haugetjern 4.6 NHL.
           1 juv Rauna 4.9 KOL. 1 Nesheimvannet 7.10 KOL. 1 ♀ Nesheim-
           vannet 20.10 MLL.

TAFFELANA (Aythya ferina)

F1:fjord: 1 ♀ NV Skarpenes 6.4 SGR.GGR. 1 hann Hommevann 31.10 KPG.
 Farsund: Vanlig overvintrer særlig i Nesheimvannet hvor 25 obs. er
           innrapportert med maks 50-60 25.10. 2 hanner Slevdals-
           vannet 12.4 KSO, KOL. 4 hanner 1 ♀ Kråkenesvannet 15.4
           KSO, KOL. 3 hanner 2 ♀♀ Kråkenesvannet, 1 par Hananger-
           vannet 20.4 MLL. 4 hanner Kråkenesvannet 21.4 NHL. 1 hann
           Steinodden 20.9 DDA. 1 hann Kråkenesvannet 2.12 NHL.

BERGAND (Aythya marila)

F1.fjord: 1 hann NV Skarpenes 15.5 PØG, AGR.
 Farsund: Vanlig overvintrer i vannene og langs kysten av Lista. Tils.
           75 obs. innrapportert maks 97 Steinsviga + Bauskje 29.11
           KOL.
 Mandal: 3 Ronekilen 28-31.12 FJØ, m/f1.

SVARTAND (Mellanitta nigra)

F1.fjord: Strt trekk: 2028 NV (1000 i en flokk) Skarpenes 22.4
           SGR, GGR.

LAPPFISKAND (Mergus albellus)

F1.fjord: 1 ♀ Lafjorden 31.1 KPG, PØG. 1 ♀ Eiekanalen 1.2 KPG, PØG.
           1 ♀ Havsvik 14.3 GGR, PØG. 1 par NV Skarpenes 6.4 SGR, GGR.

Farsund: 1 hann 1 ♀ Nesheimvannet 31.1 KOL. 1 hann Nesheimvannet 14.2 KSO,KOL. 1 hann 27.2 og 7.3 KOL. 1 par Nesheimvannet 6.3 NHL. 1 hann Nesheimvannet 9.3 og 11.3 NHL. 1 hann Nesheimvannet 13.3 KSO,KOL. 1 hann Nesheimvannet, 1 hann Straumen 15.3 NHL. 1 hann 1 ♀ Nesheimvannet 16.3 KSO,KOL. 1 hann Nesheimvannet 18.3 NHL. 1 hann Nesheimvannet, 1 hann Straumen 21.3 KSO,KOL. 1 hann Nesheimvannet 28.3 KSO,KOL,NHL. 1 par Nesheimvannet 5.4 NHL. 1 hann Kråkenesvannet, 1 ♀ Nesheimvannet 20.4 MLL.
 Mandal: 1 ♀ Tregde 17.1 RJÅ. 1 ♀ Kleven 1.2 IFL. 1 hann Ronekilen 9-13.4 FJØ,m/f1.

MYRHAUK (*Circus cyaneus*)

F1.fjord: 1 ♀/juv SØ Skarpenes 27.8 SGR. 1 ♀/juv Mønstermyra 1.9 SGR.
 1 NV Skarpenes 5.9 SGR,PØG. 2 NV Skarpenes 12.9 SGR,PØG.
 1 ung hann Skarpenes 25.10 PØG. 2 NV Skarpenes 26.10 AGR,SGR. 1 ♀/juv SØ Roligheten 14.11 SGR.
 Farsund: Vanlig på høsttrekket 19 obs. i tidsrommet 31.8 - 25.10 hvorav 15 i sept. 1 ♀ Ullerøy 3.5 NHL+. 1 ♀ Lista flystasjon 22.5 NHL. 1 ♀ Brekne 30.5 KSO. 1 ♀ Lista flystasjon 1.6 KSO. 1 ♀ Vatnemarka 21.6 KSO. 1 ♀/juv Slevdalsvannet 5.12 og 21.12 KOL. 1 ♀ Hassel 28.12 NHL.
 Mandal: 1 ♀ Jåbekk 13-14.8 IFL. 1 ♀ Jåbekk 20.9 RJÅ.

HØNSEHAUK (*Accipiter gentilis*)

Mandal: 1 reir Kigevann IFL

SPURVEHAUK (*Accipiter nisus*)

F1.fjord: Stort trekk: 180 NV Skarpenes 12.9 SGR,PØG.
 Mandal: 1 reir Mandal RAA:

MUSVÅK (*Buteo buteo*)

F1.fjord: 1 reir m/2 egg v/Austad 26.5 GRI.

KONGEØRN (*Aquila chrysaetos*)

F1.fjord: 1 ung Berrefjord 3.1 GGR,PØG. 1 ung Roligheten 18.1 GGR, SGR. 1 ung Vatland 31.1 GGR,PØG. 1 4k Oftedal, Sporkeland 4.3 SGR. 1 ung Regevik primo.3 PØG. 1 Oftedal 9.3, 31.3, 9.4, 10.4 GRI. 1 Homme 17.10 SGR. 2 unge SØ Aukland, Hidra 9.11 SGR. 1 Stordrange 28.11 KPG.
 Farsund 1 juv Groda 10 - 16.1 KOL,KSO. 2 juv Groda 17.1 KOL,KSO.
 1 juv Østhasselneset 18.1 KOL, KSO. 1 juv Groda 22.1 KSO.

1 Østhasselneset 26.1 KOL. 1 juv Brastad 17.9 KOL.
 Lindesnes: 1 juv Vigeland 5.1 KOL.
 Mandal: 1 juv Buøy 5.11 MVA. 2 Tregde 5.11 MVA. 1 juv 7.11
 AHØ, IFL.
 Sirdal: 1 juv Øksendal 1.3 KOL.

FISKEØRN (Pandion haliaetus)

F1.fjord: 1 ad SØ Skarpenes 15.4 SGR,GGR,PØG.
 Farsund: 1 Lista fyr 20.4 MLL.
 Mandal: 1 Paradisbukta 11.4 RGM. 2 Paradisbukta 12.4 RGM.
 1 Ronekilen 11.4 RGM. 1 Strømsvika 18.4 RJÅ,FJØ. 1 Jåbekk
 27.3, 23.4, 27.4 og 28.4 RGM. 1 Harkmark 5.5 GGU.

FJELRYPE (Lagopus mutus)

Åseral: 6 Tredjefjell 17.3 GKY.
 Sirdal: 1 ♀ m/min 4 pull Hytteheii, Roskreppfjorden 8.7 KSØ,KOL.

VANNRIKSE (Rallus aquaticus)

Farsund: 1 Velle 7.1 KOL. 2 Nesheimvann 14.11 KOL. min 2 Slevdals-
 vannet 15.11 KSØ. 1 Nesheimvann 21.11 KOL,KSØ. 3 Slevdals-
 vannet 23.11 KSØ. 1 Nesheimvann 28.11 KOL. 2 Slevdalsvann
 5.12 KOL,KSØ.
 Mandal: 1 Søylekilen nov. FJØ.

ÅKERRIKSE (Crex crex)

Farsund: 1 crexet Midthassel 8.6 KOL, 12.6 KOL,KSØ, 14.6 NHL.

SIVHØNE (Gallinula chloropus)

F1.fjord: 1 juv Kirkehavn 24.12 PØG. 1 Løgene 28.12 KPG.AGR.
 Farsund: 1 par Prestevannet, 1 Hanangervann 20.4 MLL.
 Mandal: 2 Ronekilen 19.4 - Mai FJØ m/fl.

BOLTIT (Charadrius morinellus)

Farsund: 8 Nesheimvann 5.5 BEH.
 Mandal: 4 Jåbekk 21.5 IFL,GKY,RJÅ.
 Sirdal: 1 Roskreppfjord 10.7 KOL.

HEILO (Pluvialis apricaria)

Sirdal: Hekkefunn: 1par Bergeheii, ca10 par Hytteheii KSØ,KOL.

TUNDRALO (Pluvialis squatarola)

Farsund: Vinterobs: 1 Fuglevika 7.2 NHL.

VIPE (*Vanellus vanellus*)

F1.fjord: 400 SØ Skarpenes 28.3 GRI.

SANDLØPER (*Calidris alba*)

F1.fjord: 4 NV Skarpenes 6.8 PØG.

DVERGSNIPE (*Calidris minuta*)

F1.fjord: 1 NV Skarpenes 6.8 PØG.

MYRSNIPE (*Calidris alpina*)

Sirdal: Hekkefunn: 1 par Hytteheii 8.7 KOL,KSO.

SMÅSPOVE (*Numenius phaeopus*)

F1.fjord: 1 NV Skarpenes 15.5 AGR,PØG. 3 SØ Dragøy 17.5 GGR,PØG.
2 NV Skarpenes 26.5 SGR,GGR. 13 (10 SØ + 3 NV)
Skarpenes 13.9 SGR.PØG.

Farsund: Vanlig på vår og høsttrekket.

Mandal: 1 Hatteholmen 26.4 DDA. Relativt vanlig på ettersommeren.

SOTSNIPE (*Tringa erythropus*)

Farsund: Vanlig på høsttrekket: Hele 38 obs. er innrapportert fra
Listalandet i tidsrommet 22.6 - 19.9 alle på fra 1-4 ind.
Mandal: 1 Søylekilen 16.5 TAK,GGU. 1 Sandøy 22.7 TAK.

GLUTTSNIPE (*Tringa nebularia*)

F1.fjord: Sommerobs: 1 Kongevoldsvannet 7.6 LLL.

GRØNNSTILK (*Tringa glareola*)

Fi.fjord: 1 par v/reir varslet Sandvann Rv.9 30.6, 4.7 og 8.7 GRI.
1 SØ Skarpenes 12.8 PØG.

Farsund: Ialt er 58 obs. innrapportert. Alle fra 18.7 - 27.9.
Med andre ord vanlig på høsttrekket.

Mandal: 1 Jåbekk 17.8 IFL,GKY.

SVØMMESNIPE (*Phalaropus lobatus*)

Farsund: 1 juv Rauna 16.8 KSO,KOL.

TYVJO (*Stercorarius parasiticus*)

F1.fjord: 1 ad (lys form) SØ Skarpenes 11.8 GGR,PØG.

Farsund: 1 ad (ljs form) NV Steinsvika 2.8KOL.

Mandal: 1 Kråkøy 20.5 NHL. 6 par hekket Mandal RGM.

STORJO (Sternocorarius skua)

F1.fjord: 1 NV 9.5 GRI. 4 NV 24.7 SGR,GGR. 2 NV 29.7 GGR,PØG.
           1 NV 1.8 PØG. 1 NV 3.8 SGR. 2 NV 6.8 GRI. 1 NV 18.8
           SGR. 4 NV 22.8 SGR,ESC. Alle obs. Skarpenes.

Farsund: 1 Tjørveneset 1.7 KOL. 1 SØ Steinodden 7.8 KOL. 4 NV
           Tjørveneset 7.8 NHL. 1 MV Tjørveneset 30.8 NHL. 1 NV
           Tjørveneset 11.9 NHL. 5 NV Lista fyr 12.9 NHL. 1 NV
           Tjørveneset, 2 NV Steinodden 12.9 NHL.

HETTEMAKE (Larus ridibundus)

Mandal: min. 2 par hekket i skjærgården .

RØDNEBBTERNE (Sterna paradisaea)

Farsund: Hekkefun: 1 par Tjørveneset KSØ. 10-12 par Rauna KSØ.

TEIST (Cephaloscyllium grylle)

Farsund: Vanlig høst og vinter. I alt 17 innrapporterte obs. fra
           kommunen.

ALKEKONGE (Alle alle)

F1.fjord: Stot trekk: 1000 NV Skarpenes 7.11 SGR,PØG. 1000 SØ (500
           på en ½time) Aukland, Hidra 9.11 SGR.

LUNDE (Fratercula arctica)

F1.fjord: 1 NV Skarpenes 30.4 GGR.

SKOGDUE (Columba oenas)

Farsund: 2 Bausje 28.3 KSØ,KOL. 3 NV Brekne 29.3 KOL. 9 Vatnemarka
           5.4 KSØ,KOL. 1 Ullerøy 25.4 NHL. 2 Dyngvoll 12.5 NHL.

Lindesnes: 10 Vigeland 15.4 DDR.

Mandal: Regelmessig Jåbekk vår og sommer, maks 9 ind.

TYRKERDUE (Streptopelia decaocto)

F1.fjord: 8-10 par Flekkefjord, 3-6 par Drangseid, 3-6 par Venes
           hekket PØG.

Farsund: Hekker årvis Farsund, Vanse, Borhaug, med 2-4 par på
           hver plass.

Mandal: Vanlig hekkefugl.

HUBRO (Bubo bubo)

F1.fjord: 1 Austad 15.5 PØG. 1 Skogevann 16.12 SGR.

Kvinnesdal: 1 Kvinesheia 21.3 DDR.

Farsund: 1 Nesheimvann 3.1 KOL. 1 "indre" Lista 13.3 KOL.

SPURVEUGLE (Glaucidium passerinum)

Lindesnes: 1 Rødberg 8.2 JEG.

Mandal: 1 Berge 8.2 GKY.

KATTUGLE (Strix aluco)

F1.fjord: Reir funn: 1 Storøy, Selura, Nuland, Bukstad + hørt syng.
endel lok.

Mandal: 1 vellykket Lande og 2 mislykkete hekninger Rona.

HORNUGLE (Asio otus)

Farsund: 1 Brekne 9 og 10.1 KSO,KOL. 2 Brekne 12.1 KSO,KOL.
1 Brekne 13.1 KSO,KOL.

JORDUGLE (Asio flammeus)

F1.fjord: 1 Skarpenes 11.4 KPG,KOL. 1 ung Skarpenes 3.11 SGR.

Farsund: 1 Brekne 14.1 KOL. 1 død Lista flyst. 28.1 KOL. 1 død
Einarsneset 21.2 KOL. 1 Stave 22.5 KOL. 1 Steinsvika 29.5
KSO. 1 lista flyst. 1.6, 15.6, 22.6 og 29.6 KOL. 1 Vere-
vågen 11.10 KOL.

PERLEUGLE (Aegolius funereus)

F1.fjord: 1 sang Austad 27.4 og 30.4 GRI. 1 Homme 24.10 KPG.
1 Eikelad v/Itland 7.12 SGR.

Farsund: 1 ribb Groda 14.2 KOL.

Mandal: 1 Mones 4.4 GKY. 1 ringm. Paradisbukta April RGM.

GRÅSPETT (Picus canus)

F1.fjord: 2 Skarpenes 20.4 AGR, ESC, PØG. 1 Roligheten 21.4 SGR, GGR.
1 Skarpenes 22.4 og 26.4 GRI. 1 par Allestad 11.5 SGR.
GGR. 1 SØ Skarpenes 29.7 SGR, GGR. 1 Skarpenes 3.8 og
19.8 GRI. 5 SØ Skarpenes 1.10 SGR, GGR. 2 Skarpenes 6.10
GRI. 1-4 regelmessig Skarpenes 12.10 - 12.11 GRI. 1 hann
Vatland 19.11 SGR. 1 Skarpenes 29.11 SGR. 1 Auland 2.12
SGR. 1 Kirkehavn 24.12 PØG.

Farsund: 1 ♀ Ul gjell 25.4 KKSO, KO.

Mandal: 1 Ime 18.2 GKY. 1 Sånumstrand 29.11 FJØ.

HVITRYGGSPETT (Dendrocopos leucotos)

- F1.fjord: 1 hann Sandvannstølen 6.5 SGR,GGR. 1 reir Rauliskogen 1.6 - medio juli GRI. 1 Skarpenes 24.10 SGR,GGR. 1 Eie, Hidra KPG.
- Farsund: 1 hunn ringm. Ullerøy 20.8 NHL,GER. 1 hann ringm. Kråkedalen 1.11 NHL. 1 Sellegrot 15.11 KSO. 1 Kråkedalen 15.11 KOL. 1 Kråkedalen 3.12 NHL. 1 hann Kråkedalen 4.12 NHL.
- Mandal: Relativt vanlig hele året.
- Marnardal: Relativt vanlig hele året.

FJELLERKE (Eremophila alpestris)

- Farsund: 1 Havika 24.1 KSO,KOL. 2 Havika 22.3 KOL. 6 Tjørveneset 24.9 KSO,KOL. 3 SØ Haugestrand 26.9 KOL. 3 Kvilstoiodden 10.10 KSO,KOL. 4 SØ Steinodden 11.10 KOL.
- Mandal: 1 Søylekilen 28.3 TAK,GGU. 1 Sånumstrand 29.3 TAK,GGU.

SANDSVALE (Riperia riperia)

- F1.fjord: Sein obs: 5 SØ Skarpenes 25.10 SGR.

LÅVESVALE (Hirundo rustica)

- F1.fjord: 6 SØ Auland, Hidra 2.11 SGR.
- Lyngdal: 1 Lyngdal Jordbrukskole fram til og med 5.11 ESC,PØG.
- Mandal: 1-2 Berge 29.3 TAK,IFL.

TAKSVALE (Delichon urbica)

- F1.fjord: 29 SØ Skarpenes 25.10 GRI.
- Lyngdal: 15-17 Lyngdal Jordbrukskole 18.10

HEIPIPLERKE (Anthus pratensis)

- F1.fjord: 1000 NV Skarpenes 11.30 - 13.30 15.4 GRI. 5500 SØ Skarpenes 20.9 ESC,JMJ,PØG.

VINTERERLE (Motacilla cinerea)

- F1.fjord: 1 SØ Skarpenes 19.4 GRI. 1 SØ Skarpenes 18.10 PØG. 2 Auland, Hidra 19.10 SGR. 2 SØ Skarpenes 24.10 SGR,GGR.
- Farsund: 1 Bryneheia 21.9 NHL. 1 Steinodden 1.11 KOL.
- Mandal: En del obs. på høsten RGM.

LINERLE (Motacilla alba alba)

- F1.fjord: 1500 SØ Skarpenes 7.9 SGR.
- Mandal: 1 Jåbekk, 1 Brennevinsmyra 28.12 RJÅ.

SVARTRYGGERLE (Motacilla alba yarrellii)

Farsund: 1 Brekne 26.3 KSO.

Mandal: Relativt vanlig mars/april. MRG.

Farsund: 1 ringm. Nesheimsanden 15.5 NHL. 1 obs. Nesheimsanden 15.5 KSO,KOL. 1 Nesheimsanden 21.5 NHL. PS! Ble sett jevnlig i slutten av mai men desverre ikke notert hver gang NHL.

SIDENSVANS (Bombycilla garrulus)

Vanlig i vinter månedene i hele kystfylket.

BLÅSTRUPE (Luscinia svecica)

Farsund: 1 ad hann ringm. Ullerøy 17.5 NHL, CBU. 1 Tjørveneset 21.5 KOL. 1 ad hann ringm. Nesheimsanden 21.5 NHL. 1 (2K) hann ringm. Nesheimsanden 22.5 NHL. 1 ad hann Tjørvebukta 22.5 NHL. 2 (lad hann) (1 ringm.) Ullerøy 24.5 NHL,KSO. 1 ad ♀ ringm. Nesheimsanden 25.5 NHL. 1 ringm. Nesheim-sanden 14.8 NHL. 1 ♀ ringm. Ullerøy 19.8 NHL,GER.

RØDSTJERT (Phoenicurus phoenicurus)

F1.fjord: 1 par varslet Hommelia 7.6 GRI. Sein obs: 1 Løgene 14.10 SGR:

RINGTROST (Turdus torquatus)

F1.fjord: Regelmessig 19.4 - 30.4 maks 10 (1 delvis albino) Austad 21.4 SGR,PØG. Hekkefunn: vanlig. bla. 1 par Hidra, Dåstøl, Skarpenes, 2-3 par Simonskjørka osv. 4 sang Auland, Hidra 4.6 SGR,GGR. Vanlig på høsttrekket særlig i oktober. maks. 10 Skarpenes 15.10 ,10 Auland 20.10 GRI.

Farsund: 2 hanner Ullerøy 19.4 NHL. 1 hann Ullerøy 25.4 NHL.
1 sang Varnes 28.5 KOL.

Sirdal: 2 Øksendal 19.4 , 2 sang Øksendalsheia 24.6 KSO,KOL.
1 Øksendal 4.10 KOL.

GRÅTROST (Turdus pilaris)

F1.fjord: Stort trekk: 22000 NV Skarpenes 25.10 GRI.

DUETROST (Turdus viscivorus)

Vanlig på trekk særlig om våren i kyst kommunene.

GRESSHOPPESANGER (*Locustella naevia*)

Farsund: Hørt syngende følgende plasser i mai og juni:
 1 Nesheimsumpen, Groda, Slevdalsvann, Velle, Abramskogen,
 Tjørvemarka, Nordhasselmyra og Torp i alt 8 syngende ind.

MYRSANGER (*Acrocephalus palustris*)

Farsund: 27-28 ind sang forskjellige plasser på Lista mai/juni

MUNK (*Sylvia atricapilla*)

Fl.fjord: Vinterobs: 1 ♀ 4-6.12 PØG. 1 hann 19.12 ESC. 1 hann
 28-29.12 GRI. Alle obs. Austad.

GRANSANGER (*Phylloscopus collybita*)

Mandal: Vinter obs: 1 Jåbekk 5.12 RJÅ.

GRÅFLUESNAPPER (*Muscicapa striata*)

Fl.fjord: Sein obs: 1 Skarpenes 11.10 PØG.

SVARTHVITFLUESNAPPER (*Ficedula hypoleuca*)

Fl.fjord: Sein obs: 1 Austad 24.10 PØG.

STJERTMEIS (*Aegithalos caudatus*)

Fl.fjord: Noen få reirfunn: 3 par Homme 23.5, 1 par Tjersland GRI.

TOPPMEIS (*Parus cristatus*)

Fl.fjord: 6 par hekket i kommunen

Marnardal: 1 par hekket Roland RJÅ.

TORNSKATE (*Lanius collurio*)

Marnardal: 2 hekkefunn Roland RJÅ. 1 hekkeekkefunn Kvistedal TEH.

VARSLER (*Lanius excubitor*)

Fl.fjord: 1 Flekkefjord by 30.1 PØG. 1 Austad 3.2 AGR, GGR.
 Farsund: 1 Lista flyst. 6.1, 22.1, 23.1 KOL. 1 Nodmasselmyra
 25.1 KSO, KOL. 1 Hellemyra 26.1 KOL. 1 Lista flyst.
 4.3, 16.3 KOL. 1 Nesheimvannet 26.9 KOL. 1 ringm.
 Nesheimsanden 27.9 NHL. 1 Groda 4.10 KSO. 1 Farsund
 Radio 10.10 KSO, KOL. 1 Nesheimmyra 15.10 NHL. 1 Lista
 flyst. 18.11 KOL. 1 Ulgjell 28.11 KOL. 1 Slevdalsvannet
 1.12 KOL. 1 Hellemyra 21.12 KOL:

NØTTEKRÅKE (*Nucifragacaryocatactes*)

F1.fjord: 1 SØ Skarpenes 25.4 SGR,GGR.

Farsund: 1 Kjørestad 15.3 Håkon Fuglestad. 1 sang Kråkedalen 6.5 NHL.

Lyngdal: 1 Lyngdal Jordbrukskole 28.9 ESC. 1 Kvinneshøia 21.3 DDR.

Mandal: Spredte obs. utenom hekketida.

KAIE (*Corvus monedula*)

Farsund: 10-12 par hekket Lista flyst. KSO,KOL.

KORNKRÅKE (*Corvus frugilegus*)

Regelmessig hele året i Farsund og Mandal kommune.

SVARTKRÅKE (*Corvus corone corone*)

F1.fjord: 1 NV Skarpenes 25.4 SGR,GGR.

Farsund: 1 Østhasselstrand 9.2 NHL. 1 Kviljo 9.3 NHL. 1 Fuglevika 18.3 NHL. 1 Steinsvika 6.4 NHL. 2 Slevdalsvannet 3.5 KOL. 2 Kviljobrønnen 26.12 NHL.

BOKFINK (*Fringilla coelebs*)

F1.fjord: Stort trekk: 17000 SØ Skarpenes 20.9 ESC,JMJ,PØG.

STILLITS (*Carduelis carduelis*)

F1.fjord: 6 SØ Skarpenes 29.9 SGR,GGR. 2 SØ Skarpenes 12.10 PØG

Farsund: 1 Nesheimvann 31.10 KSO,KOL. 1 Brekne nov. KSO,KOL.
1 eller 2 NV Brekne 18.3 KOL. 1 Brekne 12.9 KOL.
6 Listahavn 8.11 MLL,NHL.

Mandal: 13 Jåbekk 2.9 RJÅ. 4 Jåbekk 9.11 RJÅ. 1 Ime jan. IFL.

BERGIRISK (*Carduelis flavirostris*)

F1.fjord: 7-8 par hekket i kommunen GRI.

GRÅSISIK (*Carduelis flammea*)

F1.fjord: 1 reir m/5 pull Godevann, Homme 6.6 LLL. 1 reir m/5 pull Langevann V/Kvanvik (høyst sansynlig av underarten cabaret) GRI.

FURUKORSNEBB (*Loxia pytyopsittacus*)

F1.fjord: 1 reir m/4 egg Sandevann, Homme 5.5 SGR,GGR. Dessuten 3-4 par ods. i hekkesesongen i Hommeområdet.

ROSENFINK (Carpodacus erythrinus)

Farsund: 1 sang Lista flyst. 21.5, 1.6 KOL. 1 sang Velle 1.6, 12.6, 3.7 KOL. 1 sang Eikvåg 13.6 CBU.HBU,SSA,NHL. 1 Slevdalsvannet 9.6 KOL. 2 Snekkestø primo juni HRH. 1 sang Ullerøy 5.7 KSO.KOL. 1 par Seneger 23.7 HRH.

Mandal: En del syngende ind.

KONGLEBIT (Pinicola enucleator)

F1.fjord: 6 NV Skarpenes 25.10 SGR. 4 NV Skarpenes 3.11 SGR.

KJERNEBITER (Coccothraustes coccothraustes)

F1.fjord: Vanlig nov. - medio april Austad GRI.

Farsund: 1 Bryneheia 30.3 NHL. 1 Brekne 22.8 KOL. 1 Brekne 3.11 KSO.

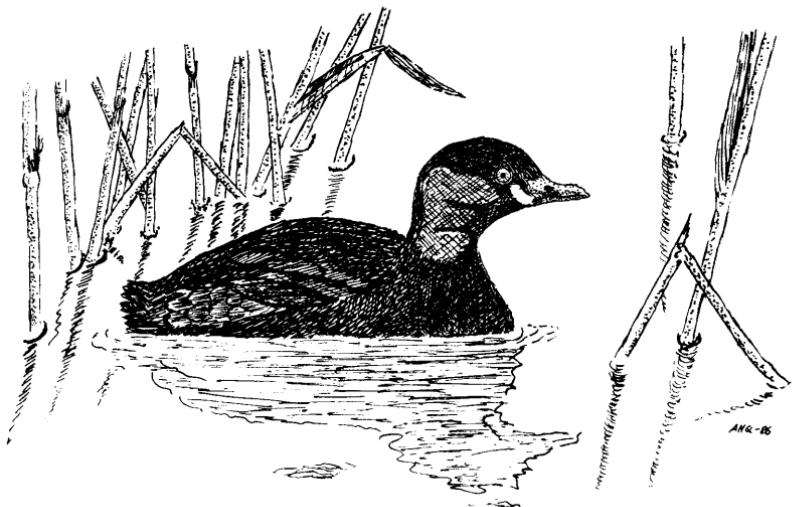
Mandal: Tallrik vinterstid spredte obs. i hekketiden RGM.

SNØSPURV (Plectrophenax nivalis)

F1.fjord: 3 SØ Skarpenes 4.4 SGR,PØG. 4 NV Skarpenes 15.4 GRI.
2 Skarpenes 12.10 PØG.

Farsvnd: Vanlig fra september til ut mars.

Mandal: Noen obs. fra vårtrekket MRG.

Dvergdykker, relativt vanlig vintergjest i Vest-Agder.

Tegning: Atle H. Qvale.

OBSERVATØRER 1987

AGR - Atle Grimsby	JEG - Jarle Egseth
AHQ - Atle Helge Quale	JMJ - Jan Møller Jensen
BEH - Bjørn Erik Hellang	KOL - Kåre Olsen
CBU - Cato Buch	KPG - Kjell Petter Grimsby
DDA - Dagfinn Dhal	KSO - Knut Ståle Olsen
DDR - David Dragsland	LEG - Leif Egil Gabrielsen
ESC - Eivind Schiander	LLL - Lista Lokallag ekskursjon
FJØ - Finn Jørgensen	MLL - Mandal Lokallag ekskursjon
GER - Gustav Ersdal	MVA - Morten Valvik
GGR - Geir Grimsby	NHL - Nils Helge Lorentzen
GGU - Gunnar Gundersen	PØG - Per Øyvind Grimsby
GHU - Geir Hundstad	RAA - Raymond Aanensen
GKY - Gordon K. York	RGM - Raportgruppe Mandal
GRI - Grimsbybrødrene (3+)	RJA - Robin Jacobsen
HBU - Hans Buch	RJÅ - Runar Jåbekk
IFL - Inge Flesjå	SGR - Svein Grimsby
	SSA - Sverre Sandersen
	TAK - Tørres A. Klev
	TEH - Tor Egil Høgsås

BYENS DYREBUTIKK**FUGL FISK**

AKVARIE - UTSTYR
FUGLEBUR

STORE ELVEGT. 50 - TLF. 043-64807 - 4500 MANDAL

ÆRFUGLBESTANDEN I VEST-AGDER 1988

Eldar Wrånes

Fra tidligere foreligger flere opptegninger av ærfuglbestanden på deler av Skagerakkysten (Hanssen 1979, Paulsen 1975, Wrånes, 1982, Spikkeland 1984, Jåbekk 1986). Estimater eller opptegninger på hele Skagerak-kysten er også foretatt (Norderhaug 1983, Stenmark & Wrånes 1984).

Det er ikke tidligere foretatt opptellinger i hele Vest-Agder i hekketiden. Mindre kystavsnitt og enkeltområder i fylket er tidligere bestandstaksert (Wrånes 1974 og 1982 Jåbekk 1987).

I 1988 ble det gitt midler fra Viltfondet til en oppstelling av ærfuglbestanden i Vest-Agder.

Målet med tellingen var å få et bilde av totalbestanden av ærfugl i fylket i hekketiden samt kartlegge viktige hekkeområder i fylket.

METODIKK

Arfuglen samler seg ved hekkeplassene i overgangen mars-april og eggleggingen tar til fra begynnelsen av april (Wrånes 1974). Ved å foreta oppstillingene omkring midten av april, vil en kunne registrere viktige hekkeområder ut ifra fuglenes spredning og oppholdssteder i skjærgården.

Tellingene ble foretatt fra båter, av lokalkjente medlemmer fra Norsk Ornitoligisk Forening i Vest-Agder og utført i følgende perioder; Flekkefjord 1/5, Arendal 24-26/4, Lindesnes 14-15/4, Mandal 19-29/4, Søgne 7/4, Kristiansand 7-8/4 og 23/4.

Arbeidet ble noe hindret av dårlig vær, særlig vest i fylket.

En tilsvarende telling som den her beskrevne vil bli foretatt også i 1989.

RESULTATER

Som det fremgår av tabellen, ble det registrert 3462 utfargede hanner og 2678 hunnfargede ærfugl i hele Vest-Agder under registreringene våren 1988. Det lavere antall hunnfugl skyldes vesentlig at hekkingen er begynt, og hunnfugl på reir blir ikke registrert. Antallet hunnfugl i tabellen omfatter både 2K og eldre hunner.

Videre registrerte en 460 ettårige (2K) hanner.

	voksne hanner	ettårige hanner	sum hunner
KRISTIANSAND	1351	233	924
SØGNE	703	50	565
MANDAL	901	59	797
LINDESNES	294	28	281
LYNGDAL	38	4	16
FARSUND	171	86	122
KVINESDAL	0	0	0
<u>FLEKKEFJORD</u>	4	0	3
<u>VEST-AGDER</u>	3462	460	2678

*Antall ærfugl i de enkelte kommuner i Vest-Agder
i hekketiden 1988.*

VIKTIGE HEKKEOMRADER I DE ENKELTE KOMMUNER I VEST-AGDER

FLEKKEFJORD har ingen viktige hekkeområder.

KVINESDAL har ingen viktige hekkeområder. Begge kommunene har kystsone som for det meste går nokså bratt i sjøen og derfor byr på få grundtvannsarealer og få svaberg som fuglene kan søke hvile på.
De indre deler av skjærgården, fjorden inn mot Flekkefjord og Fedafjorden, ble ikke undersøkt da det erfaringmessig ikke er ærfugl her i hekketiden.

FARSUND: Kysten vest for Havika har ingen skjærgård og derfor liten hekkebestand. Langs Listalandet fra Fedafjorden til Fuglevika/Rauna ble det registrert 16 hanner. I Fuglevika og ved Rauna registrerte en 29 hanner og på Rauna ble det registrert 26 ærfuglreir senere i sesongen. Ærfugl fra Rauna antas å besøke stredene på fastlands-Lista, og etter klekkingen svømmer alltid kullene inn til fastlandet.
Fra Havika og østover til Rosfjorden mot Lyngdal er der jevn bestand uten spesielle konsentrasjoner.

LYNGDAL har bare en kort kyststrekning ute ved Korshamn som kan være aktuell som hekkeområde, og det ble her registrert kun 38 hanner.

De store fjordene i Lyngdal og Farsund byr i liten grad på hekkemuligheter for ærfuglen. Det er få og nermest bare tilfeldige ærfugl som opptrer her i hekketiden.

LINDESNES har også en forholdsvis liten ærfuglbestand - sett i fylkessammenheng. De største konsentrasjoner ble registrert rundt øygruppen Vaare-Udvaare med 102 hanner. Rundt holmene fra Avik til Mandalsgrensen ble det sett ca. 90 hanner. I skjærgården ytterst på sørøstsiden av Lindesneshalvøya noterte en tilsammen 36 hanner. Utover dette bare spredte, mindre forekomster.

MANDAL: Her er områder med større ærfuglkonsentrasjoner enn vestenfor. Områder med mest ærfugl skal nevnes:
 Ved øyer og holmer fra Hille og mot øst til Storø, som ligger vest for Mannefjorden; ca. 180 hanner.
 Slettingen og Ryvingen; ca. 70 hanner.
 Øygruppen Hellersø, Sandø og Store Vengelholmen med ca. 150 hanner. Ved øyene Kneblingen, Valø og Hærholmene; ca. 160 hanner.
 Innenfor de nevnte områder registrerte en over 60% av Mandals ærfuglbestand.
 De resterende ca. 40% er mer eller mindre spredt i mellom- og ytterskjærgården.
 I de indre, værbeskyttede deler av skjærgården er det registrert lite ærfugl. Riktig nok ble det notert ca. 30 hanner i sundet mellom Hille og fastlandet, og 10 hanner innenfor Skjernøya.

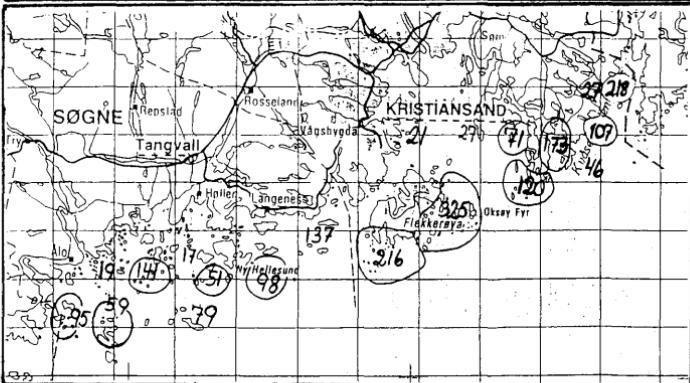
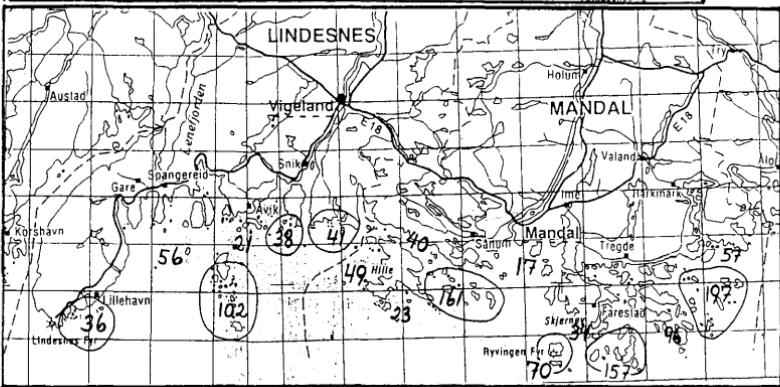
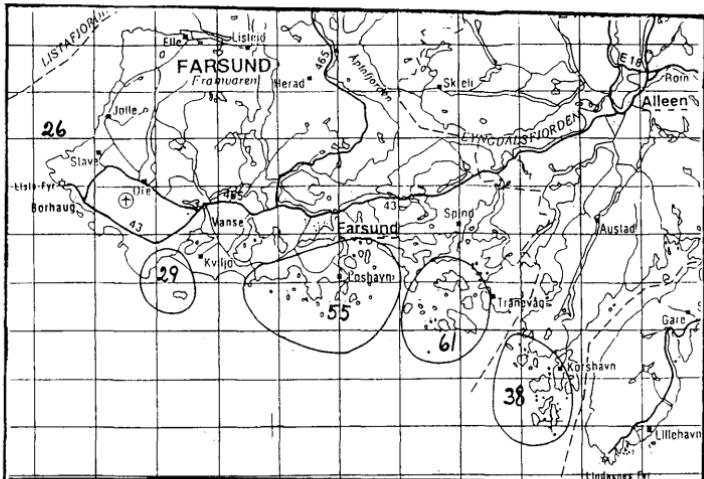
SØGNE: Enkelte områder pekte seg ut som viktige; Øygruppene Udvaar og Vassøyene hadde 160 hanner tilsammen. Holmene mellom Børøya, V. Fiske og Lindholmen hadde 140 hanner. Øyene på utsiden av Ny Hellesund - fra Hundøya til Store Svartskjær; 150 hanner. Disse lokalitetene hadde ca. 65% av Søgnes ærfuglbestand.

I området Mågeskjær, Inkjevetta, Kjamsø til Store Lyngholmen ble det registrert 126 hanner. Dette er også et betydelig antall - men på et forholdsvis stort område med lite øy-/holmeareal.
 Det ble ikke registrert vesentlig ærfugl i de indre deler av skjærgården.

KRISTIANSAND er den kommunen i Vest-Agder som har størst ærfuglbestand i hekketiden.

Viktige områder: Utsiden av Flekkerøya, fra Ankerholmen og rundt til Oksø og Gråskjærne. Her ble det i alt registrert 542 hanner.

De ytre deler av Randesund, fra Grønningen til grensen mot Aust-Agder, må ansees som et viktig ærfuglområde. Betydelige ærfuglkonsentrasjoner ble notert på følgende lokaliteter: Indre Grønningen - Grønningen fyr til Randholmen; 120 hanner. Fjorden mellom Østre Randøya og Torsøya og videre innover til Ringene, innerst i Stangenesfjorden; 200 hanner. Ved holmene og grundtvannsområdene utenfor Plassen/Revssund; 100 hanner. Til slutt holmene i Kvåsefjorden med Klovholmen, Varholmene og Ribeholmene som begrensninger; 230 hanner.

Kartene viser ærfuglens utbredelse på kysten av Vest-Agder ved tellingene i april 1988.

Øst for Lindesnes er de største konsentrasjonene av fugl sirklet inn. Dette er viktige oppholdsområder for ærfuglen i pre-hekkings og hekkingsperioden. Tallene utenfor markeringene er summen av spredte hanner utenfor disse områdene.

Mellan Lindesnes og Lista er samtlige hanner tatt med innenfor markeringene.

DISKUSJON

For å beregne hekkebestandens størrelse, må en kjenne det kvantitative forholdet mellom kjønnene hos voksne individer.

I områder hvor det ikke har vært drevet spesiell jakt på hanner, har en funnet at kjønnsfordelingen har vært omtrent 100:100 (Hoogerheide 1958, Belopolskii 1961, Cooch 1965, Spikkeland 1984, Andersson ....)

I årene 1971-73 foretok forfatteren detaljerte studier i Kristiansandsområdet av bl.a. kjønnsfordelingen hos voksen ærfugl. Kjønnsfordelingstallene baserte seg på antall observerte hanner i forhold til det beregnede antall hekkende hunner og var som følger i de 3 årene: 123:100, 124:100, 110:100 (Wrånes 1974).

Om vi regner en kjønnsfordeling i bestanden på 120:100, gir dette 2885 hekkende par i fylket i 1988. Da enkelte fugl kan være oversett, rundes dette av til 3000 par.

Det er imidlertid uklart hvor stor del av bestanden som ikke går til hekking. Vi vet fra sjøfuglreservatene at det er vanlig med ikke-hekkende "ungkarsflokker" i sildemåkekoloniene. Hos arter som krykkje og toppskarv er det vanlig med en del ikke-hekkende individer i populasjonen. I Storbritania er det vist at en varierende prosent av den lokale, kjønnsmodne ærfuglbestanden unngår å hekke visse år (Coulson 1984).

Foreløpig vet en ikke hvor vanlig dette er, eller om det forekommer i det hele tatt hos ærfugl på Agderkysten.

På grunn av uklart vandringsmønster hos 2K-ærfugl, er kjønnsfordelingen hos denne aldersgruppen usikker og vanskelig å tallfeste. I årene 1971-1973 var der gjennom hele året alltid flere 2K-hunner enn 2K-hanner i Kristiansandsområdet - men forholdet varierte mye (Wrånes 1974).

Ved å ta utgangspunkt i antallet 2K-hanner, og regne kjønnsforholdet som 100:100, får en antagelig et minimumstall for antallet 2K-ærfugl i fylket. Det ble totalt registrert 460 2K-hanner. Dette gir 920 (~1000) 2K-ærfugl i Vest-Agder

Dersom hekkebestanden i 1978 også har vært ca. 3000 par, er det ikke urimelig med ca. 1000 2K-fugl i Vest-Agder i 1988. Produksjonen av flyvedyktige unger pr. hekkende hunn varierer mye; fra 0,1 til 2,5 (Hilden 1964, Ahlen & Andersson 1970, Gerell 1973, Andersson 1968, Wrånes 1974). Dessuten synes 2K-ærfugler å kunne spre seg over store områder om våren, uavhengige av klekkingssted (Salomonson 1972, Swennen 1972, Wrånes 1974).

Ut fra disse registreringene og ovenstående beregninger er det rimelig på anta at det totalt har vært i overkant av 7000 ærfugl i Vest-Agder ved hekkingens begynnelse i 1988.

Følgende personer deltok i ørfugltellingene i 1988:

Arnfinn Henriksen, Runar Jåbekk, Tor M. Hellberg, Morten Hellberg, Tomas Bentsen, D.D.A. og I.H.I - begge Mandal, Kåre Olsen, Knut Olsen, Thyge Reisvåg, Sverre Sandersen, Nils Helge Lorentzen, Per Ø. Grimsby, Alf Inge Mathiasen, Eivind Schiander, Peder K. Knutson og Eldar Wrånes.

Også for våren 1989 er det bevilget midler til oppstellinger av ørfuglbestanden i Vest-Agder. En vil da prøve å få koordinert telleperiodene bedre enn i -88 slik at hele fylket dan dekkes innenfor et kortere tidsrom. Dette avhenger imidlertid av værforholdene.

Litteratur:

- Ahlen, I & Andersson, A. 1970: Breeding Ecology of an Eider Population on Spitzbergen. *Ornis Scandinavica* 1: 83-106.
- Andersson, A. 1968: Populationsekologiska undersökningar av tre ejderkolonier (*Somateria mollissima* L.). Uppl. lic. avhandling. Zool. inst., Univ. i Lund. 103 pp.
- Belopolskii, L.O., 1961: Ecology of sea colony birds of the Barents Sea. Jerusalem 1961. 346 pp.
- Cooch, F.G. 1965: The Breeding Biology and Management of the Northern Eider (*Somateria mollissima borealis*) in the Cape Dorset Area, Northwest Territories. Wildl. Mgmt. Bulletin/Can. Wildl. Serv.
- Coulson, J.C. 1984: The population dynamics of the Eider Duck *Somateria mollissima* and evidence of extensive non-breeding by adult ducks. *Ibis* 126:525-543.
- Gerell, R. 1973: Sjöfagelns produktion i mell. Blekinges skärgård. Stensilert rapport nr.2 1973-11-08. Zool. inst., Ecologihuset, Lund. 23pp.
- Hanssen, O.J. 1979: Hekkebestand av ørfugl *Somateria mollissima* i Østfold. *Fauna* 32, 14-18.
- Hildén, O. 1964: Ecology of duck populations in the island group of Valassaaret, Gulf of Bothnia. *Ann. Zool. Fenn.* 1:153-279.
- Hoogerheide, J. en C. 1958: Het aantal Eidereenten (*Somateria mollissima*) bij Vlieland. *Limosa* 31:151-155
- Jåbekk, R. 1987: Ørfuglens hekkebestand i Mandal kommune 1987. *Piplerka* 17: 181-183.
- Norderhaug, M. 1983: Ørfuglbestanden i sørøst-Norge. *Vår Fuglefauna* 6: 235-240.
- Paulsen, G. 1975: Sjøfuglundersøkelsen 1975. *Larus (marinus)* 4: 13-17.
- Salomonsen, F. 1972: Fugletrækket og dets gæder. *Munksgaard*, København. 362 pp.

- Spikkeland, O.K. 1984: Kvantitative takseringer av ærfugl *SOMATERIA MOLLISSIMA* (L.) i Aust-Agders skjærgård april 1982 og 1983. *Larus marinus* suppl. Nr.2 1984.
- Stenmark, G. & E. Wrånes, 1984: Årfuglregistreringer langs Skagerakkysten 1983. Rapport til DVF, april 1984.
- Swennen, C. 1972: Chlorinated hydrocarbons attacked the Eider population in the Netherlands. "TNO-neuws", 27: 556-650.
- Wrånes, E. 1974: Populasjonsstørrelse og reproduksjonsøkologi hos ærfugl *Somateria mollissima* på Sørlandet. Upubl. hovedf. oppg., Zool. mus., Univ. i Bergen. 89pp + fig. og tab.
- 1982: Seasonal fluctuations and movements of the Common Eider *Somateria mollissima* (L.) at the Norwegian Skagerak coast. Fauna norv. Ser.C, Cinclus 5, 49-52.

Ærfugl. Foto: Bjørn Vidar Olsson.

KONKURRANSEFUGLEN

Det kom inn kun to svar på konkurransefuglen i siste nummer, og begge disse var fra Aust-Agder! Dette kan vi vel ikke være bekjent av i Vest-Agder?

Som vanlig var det ingen som lot seg lure denne gangen heller. Begge innsenderne svarte strand-snipe, som var riktig. Bildet var tatt av Ivar Hille. Som vinner ble trukket ut Ole Simonsen. Han vil få bokpremie tilsendt.

Til neste konkurransefugl kan vi friste med følgende premie: "Bird Identification", en engelsk bok som tar for seg feltbestemmelse av spesielt vanskelige arter. Svar må sendes redaktøren senest 14 dager etter at du mottar "Piplerka".

Lykke til!

HEKKEBESTAND AV KANADAGÅS I VEST-AGDER 1988.

Runar Jåbekk

NOF - avd. Vest-Agder har i 1988 registrert antall hekkende par med kanadagås i de fleste kommuner i Vest-Agder.

De første utsettinger av kanadagås i Vest-Agder ble foretatt i 1976, og fram til 1984 ble det satt ut ca 300 gjess tilsammen i Aust- og Vest-Agder (Hoel 1986). Bestanden har hele tiden vært i sterk vekst, og ble i begge agderfylkene i 1984 anslått til ca 300 hekkende par, med en høstbestand på ca 2500 fugl (Heggberget 1987).

I 1987 ble det åpnet for jakt på kanadagås i to kommuner i Vest-Agder (Marnardal og Vennesla) og to kommuner i Aust-Agder. I 1988 ble jakt også tillatt i kommunene Audnedal og Kristiansand i Vest-Agder.

NOF - avd. Vest-Agder så det derfor som en viktig oppgave å registrere bestand og bestandsutvikling i forbindelse med jakta. Dessverre forelå det ikke fullstendige bestandstall for hele fylket før jaktsesongen 1987.

Registreringene i 1988 ble støttet av Viltfondet med kr. 15.000,-. Planene er å gjennomføre årlige registreringer i hele Vest-Agder for å følge utviklingen i bestanden. Nøyaktige bestandstall er en nødvendighet for en effektiv forvaltning/utnyttelse av bestanden. Økonomisk støtte fra Viltfondet er sansynligvis en forutsetning for fortsatte registreringer.

METODER.

Det ble i første omgang ansett som urealistisk å klare en totaltelling for hele fylket. Vi satset derfor på å registrere bestanden i de to kommunene som hadde jakt i 1987 (Marnardal og Vennesla), de to kommunene som i tillegg ville få jakt i 1988 (Audnedal og Kristiansand) og dessuten flest mulig av de kommunene som ikke har jakt.

Alle aktuelle hekkeplasser ble besøkt, og totalbestanden ble registrert i kommunene Flekkefjord, Kvinesdal, Farsund, Lyngdal, Hægebostad, Lindesnes, Audnedal, Mandal, Marnardal, Søgne, Kristiansand og Vennesla. Av de resterende kommuner i fylket er det kun Songdalen som har noen hekkebestand av kanadagås.

RESULTATER.

Tabell 1: Kanadagåsbestanden i forskjellige kommuner i Vest-Agder i 1988.

Kommune	Hekkende par	Ikkehekkende ind.
Flekkefjord	3	-
Kvinesdal	3	5
Farsund	11	7
Lyngdal	1	-
Hægebostad	4	4
Lindesnes	2	-
Audnedal	6	16
Mandal	3	2
Marnardal	17	36
Åseral	-	2
Søgne	4	-
Kristiansand	9	13
Vennesla	7	43
Totalt	70	128

Kullstørrelsen ble registrert hos 57 av de 70 hekkende parene.
Den var gjennomsnittelig 4,11 unger pr. par.

Flekkefjord kommune: Hekking konstatert Selura. 3 par fikk her fram 12 unger.

Kvinesdal kommune: Hekking konstatert i Fjotlandsvann, Helle og Oppofte. Totalt 11 unger vokste opp.
Ikkehekkende ind. observert Narvestad (3 ind.) og Netlandsvann (2 ind.).
4 ungekull ble i hekkesesongen 1988 flyttet fra Hanangervann, Farsund til Oppoftevann og Ålekjærvann (Kåre Moseid pers. med.).

Farsund kommune: Hekking konstatert i Prestevann (2 par), Hanangervann (5 par), Kråkenesvann (1 par), Kleivelandsvann (2 par) og Sævelandsvann (1 par). Min. 35 unger vokste opp.
Ikkehekkende ind. ble observert Hanangervann (2 ind.) og Nesheimvann (5 ind.).
Se ellers Kvinesdal kommune.

Lyngdal kommune: Hekking konstatert ved Foss. 1 par fikk her fram 4 unger.

Hægebostad kommune: Hekking konstatert ved Snartemo (1 par), Lygne (2 par) og Rossevatn (1 par). Tilsammen 19 unger vokste opp. 4 ikkehekkende ind. Lygne.

Lindesnes kommune: Hekking konstatert i Krosstjern (1 par) og Lelandsvann (1 par). Tilsammen 7 unger produsert.

Audnedal kommune: Hekking konstatert Smedsland (1 par), Lunden (1 par), Kollungstveit (1 par), Sveindal (2 par) og Øydnavann (1 par). Min. 17 unger vokste opp. Ikkehekkende ind. observert ved Sveindal (8 ind.) og Y.Øydnavann (8 ind.).

Mandal kommune: Hekking konstatert Skagestadvann (1 par), Djubo-vann (1 par) og Systadvann (1 par). Tilsammen 14 unger vokste opp. 2 ikkehekkende ind. ble observert ved Holmesland. Det er tidligere konstatert hekking i Holtetjern.

Marnardal kommune: Hekking konstatert ved Øyslebø (1 par), Auslands-vann (1 par), Hommevann (1 par), Høyevann (3 par), Skrovvann (1 par), Sandvann (1 par), Mannflå-vann (4 par), tjern N for Bråneset (1 par), Hesså (1 par), Trånevann (1 par), Mindrebøvann (1 par) og Gåslevann (1 par). Min. 74 unger vokste opp. Ikkehekkende fugler observert Nomevann (4 ind.), Øyslebø (14 ind.), Høyevann (2 ind.) og Mannflåvann (12 ind.). Under jakta i 1987 ble det ifølge flere grunneiere skutt samtlige fugler (par m/ungfugler) i flere vann. Dette resulterte i at en rekke vann der kanadagåsa hekket tidligere var tomme i 1988. Samtlige grunneiere vi snakket med mente hekke-bestanden i området var betydelig redusert fra 1987 til 1988.

Åseral kommune: Ingen hekking konstatert, men et ikkehekkende par ble observert ved Tjaldal.

Søgne kommune: Hekking konstatert Trånevann (1 par), Kleivset-vann (1 par), Repstadvann (1 par) og Bergsvann (1 par). Min. 13 unger vokste opp. Hekking er tidligere konstatert i Røsstadtjern, Homevatnet, Fagrevann, Lonetjern og Rossevann.

Kristiansand kommune: Hekking konstatert Bjorvann (1 par), Guritjønn (1 par), Farvann (1 par), Haugevann (1 par), Gilsvann (1 par), Sangeslandsvann (1 par), Drangsvann (1 par), Homevann (1 par) og Fiskåvann (1 par). 4 av parene fikk fram 17 unger. For de resterende parene er produksjonen ukjent. Ikkehekkende fugler ble observert Drangsholtkilen (1 ind.), Vesvann (3 ind.), Grasvann (6 ind.), Gilsvann (2 ind.) og Homevann (1 ind.).

Vennesla kommune: Hekking konstatert Nomelandsdammen (1 par), Eikelandsvann (1 par), Mørkevann (1 par), Løyningsvann (1 par), Venneslafjorden (2 par) og Tjåvann (1 par). 3 av parene fikk fram 11 unger. For de resterende parene er produksjonen ukjent. Ikkehekkende fugl ble observert Homevann (5 ind.), Høvårslandsvann (10 ind.), Steinslandstjern (1 ind.), Sognevann (6 ind.) og Venneslafjorden (24 ind.).

DISKUSJON.

Det er ikke mulig å gi noe eksakt tall på hekkebestanden av kanadagås i Vest-Agder. For det første mangler registreringer fra Songdalen kommune, og tallene fra resten av fylket må anses som minimumstall. I rugetiden kan de hekkende fuglene være nesten umulige å oppdage, og en registrering i dette tidsrommet vil sannsynligvis gi en sterk underestimering av bestanden. Vår erfaring viser at det sikreste er å registrere bestanden i slutten av hekkesesongen, når ungene er relativt store. Siste halvdel av juli synes å være best. Man får da i tillegg mulighet til å registrere produksjonen. En ulempe ved en såpass sen registrering er at par som har mislykkes i hekkingen vil bli registrert som ikkehekkende.

Vi registrerte tilsammen 70 hekkende par i Vest-Agder utenom Songdalen kommune. Regner man med endel oversette par og en bestand på 10-20 par i Songdalen kan man anslå Vest-Agders totale hekkebestand til ca 100 par. Med en beregnet produksjon på ca 4 (4,11) unger pr. par blir årets produksjon ca 400 fugl. Med de 128 ikkehekkende ind. (klart minimumstall) vil høstbestanden i Vest-Agder før jakta i 1988 være ca 800 fugl.

Litteratur: Heggberget, T.M. 1987: Utviklingen i den norske bestanden av kanadagås inntil 1984. Fauna 40, 1-9.

Hoel, A. 1986: Forvaltningsplan for kanadagås i Aust-Agder og Vest-Agder. Fylkesmannen i Aust-Agder, Miljøvernavdelingen. Rapport nr. 1-1986. 65s.

Forfatters adresse: Jåbekk, 4500 Mandal.

Foto: Ole Aa. Brattfjord.

Vannfugltellingene i Vest-Agder vinteren -88

Bearbeidet v/ Kåre Olsen

Vinteren 1988 ble det foretatt vannfugltellinger i perioden 16-17.01 og 11-14.03.

Værforholdene var i januar bris fra østlig retning og mildt, + 3-5°C. Alle ferskvann ved kysten var isfrie. I mars hadde vi nordvest bris og litt frost under tellingen. De fleste ferskvann var også nå isfrie. Alt i alt brukbare telleforhold under begge tellingene.

Tellelokalisiteter:

Vennesla: Venneslafjorden.

Observatør: Øyvind Fjeldsgård.

Kristiansand: Otra, Kr.sand havn, Topdalsfjorden, Vågsbygd, Randesund og Flekkerøya.

Observatører: Ø. Fjeldsgård, Tellef Vestøl, Peder K. Knutson, Harde Johannessen, Roy Erling Fredriksen og Arild Johnsen.

Søgne: Langenes.

Observatør: Ø. Fjeldsgård.

Mandal: Kyststrekningen Ålo - Hille

Observatører: Bernt K. Knutson, Geir Hundstad, Dag Hundstad, Robin Jacobsen, Gordon York, Inge Flesjå, Runar Jåbekk, Joachim Aas, Jon Noddeland, Martin Pedersen, Tomas Bentsen, Erik Hogganvik, Morten Helberg, Gunnar Gundersen, Tørres Klev, Finn Jørgensen, Ivar Hille, Raymond Aanensen, Arnfinn Henriksen, Bjørn A. Henriksen, David Drangsland og Espen Walther.

Lindesnes: Kyststrekningen Tjøm - Lindesnes fyr.

Observatører: som Mandal.

Farsund: Kyststrekningen Sigersvoll - Straumen, + Slevdalsvann, Brastadvann, Prestvann, Nesheimvann, Hanangervann og Kråkenesvann.

Observatører: Lars Bergersen, Kåre Olsen, Tor O. Hansen, Knut Olsen, Nils H. Lorentzen, Glenn Bjørnestad, Håkon Fuglestad, Steinar Skeibrokk, Geir H. Stølen, Kai M. Nilsen, Hans Buck, Cato Buck og Sverre Sanderson.

Kvinesdal: Sandebukta + nedre deler av Gylandsvassdraget.
Observatører: Svein, Geir og Kjell Grimsby.

Flekkefjord: Åna-Sira, Berrefjord, Hidra, Lafjorden m/
Abelnes, Løgene m/Grisefjorden.
Observatører: Svein, Per Ø., Geir, Atle og
Kjell Grimsby, Eivind Schiander.

Sirdal: Sirdalsvassdraget.
Observatør: Kjell Grimsby.

Samtlige observatører takkes herved for innsatsen.

Stokkender. Foto: Bjørn Vidar Olsson.

A R T	J	m	måned	Vennesla	Kr. sand	Søgne	Mandal	Lindesnes	Lyngdal	Farsund	Kvinesdal	Fj. fjord	Sirdal	Sum
Smålom	j	m								2				2
Storlom	j	m				1		1		3				5
Islom	j	m				1				3	3			4
Lom sp.	j	m								5	1			5
Dvergdykker	j	m								4	4			8
Horndykker	j	m						1	10	16	1			11
Gråstrupedykker	j	m					1					1		1
Dykker sp.	j	m								1	1			1
Havhest	j	m		2				1		25				3
Storskarv	j	m		21		110	165		142		20			458
						16	35		159		59			269
Toppskarv	j	m					3	10			1			11
											4			7
Skarv sp.	j	m				80	81		9					170
						27	5		3					35
Gråhegre	j	m		1	5	21			11		25			63
				1		2	1		12		17			33
Kanadagås	j	m	15	2	23	1	106			51		10		54
										87				241
Grågås	j	m		1						51				51
										51				52
Tundragås	j	m								1				1
										1				1
Dverggås	j	m								1				1
										1				1
Knoppsvane	j	m		17		33				6				50
				12	13	25								56
Sangsvane	j	m					5	3		59		2		69
							13			54		6		73
Gravand	j	m								16				16
Stokkand	j	m	2	504	3	188	114		248		46	6		1108
						83	10		234		130	7		858
Krikkand	j	m								2				2

A R T	måned	Vennesla	Kr. sand	Søgne	Mandal	Lindesnes	Lyngdal	Farsund	Kvinesdal	Fj. fjord	Sirdal	SUM
Brunnakke	j m							7				7
Taffeland	j m							2				2
Toppand	j m							49 43	1 1			50 44
Bergand	j m							109 74				109 74
Ærfugl	j m		284	3	181 359	83 118		736 135		13 9		1300 621
Svartand	j m			3		14		29 74		2 1		48 75
Sjøørre	j m			12		1	4	172 73				189 73
Havelle	j m							283 281				283 281
Kvinand	j m	6 58	18 157		110 74	165 53		706 434		122 167	3 6	1130 949
Dykkand sp.	j m				2		1		32 4			34 5
Lappfiskand	j m								1 1			1 1
Siland	j m		60	7	117 27	20 22		42 8		1		247 57
Laksand	j m		2	14 10			1	14 28		3 4		32 44
Tjeld	j m					8 4			17			8 21
Sandlo	j m								14			14
Vipe	j m							31				31
Fjæreplytt	j m				2							2
Enkeltbekkasin	j m							13 1				13 1
Storspove	j m								1			1
Rugde	j m								1			1
Småvader sp.	j m				15							15
Alkekonge	j m		15		1 1	4		19 1		5 1		44 3

ART	MÅNED	Vennesla	Kr. sand	Søgne	Mandal	Lindesnes	Lyngdal	Farsund	Kvinesdal	Fj. fjord	Girdal	SUM
Lomvi	j m		34	2	79 23	10 4		22 6	2	11 7		160 40
Teist	j m				1							1
Alke	j m		2		12	1				1		16
Alkekfugl sp.	j m				53 1	1		1				55 2
Hettemåke	j m		90 92	3	43 29	1 5		27 41		3 43		164 213
Fiskemåke	j m		103 108	7 2	16 15	2 1		1 8	1	145 35		275 169
Gråmåke	j m		192 47	262 124	278 233	221 171		865 972	3 4	618 1006		2439 2557
Svartbak	j m		26 2	24 22	23 174	83 49		47 170	2 1	151 222		356 640
Polarmåke	j m					1						1
Stormåke sp.	j m		179 120	305	321 292	113		320 50				1238 462
Krykkje	j m		8			14 5		3 201				26 206
Skjærpiplerke	j m				5	5 3		13 41				23 44
Fossekall	j m				1 2	2				3 5	18 12	22 21
Rødstilk	j m							1				1 1
Sivhøne	j m								1			1
Sothøne	j m									2		2
53 arter	j m	8 79	1587 963	617 164	1720 1511	1104 487		4108 3396	8 5	1181 1732	27 25	10.360 8.362

FOREKOMST AV BUSKSPURV PÅ JÅBEKK VED MANDAL

Bernt K. Knutsen

Inntil 1986 var det bare gulspurv og sivspurv, samt lapp- og snøspurv som har vært registrert av buskspurver på Jåbekk ved Mandal. Men i 1987 - 88 har det skjedd en dramatisk økning i artsantallet av buskspurver; i det hele fem nye arter er kommet til, nemlig: kornspurv, hvithodespurv, hortulan, dvergspurv og svarthodespurv.

Denne artikkelen er skrevet for å få en samlet oversikt over registrerte observasjoner av nevnte buskspurver og for å gjøre kjent en ganske unik lokal fuglebiotop. Jåbekkvann er tidligere beskrevet i Piplerka 3/4-1983, Runar Jåbekk.

Det som gjør Jåbekk til en så tiltrekkende fuglebiotop, er først og fremst Jåbekkvann med takrørforekomsten og bekken som går over hele jordet. Den deler seg i to hvorav en gren går til Storaker og den andre mot Aurebekksvatnet. Bekken går gjennom dyrket mark, hvorav korn (bygg) og grasvekster er det viktigste. Det dyrkes også endel poteter og rotvekster.

Det forekommer endel buskvegetasjon langs bekken, med svartor og bjørk som de mest dominerende. Området er omkranset av lave åser beovkst med blandingsskog hvor furu, gran, eik, selje og bjørk er de vanligste treslag. Jordhaugen i området er sandrik.

Av vekster ellers skal nevnes: bringebærkratt og bjørnebær, krossved, villtvoksende rips og solbær.

Buskspurvene har stort sett et felleskrav til næring som er frø, korn samt noe insekter.

I det følgende settes opp en oversikt over registreringer av buskspurv hvor det for de sjeldneste blir tatt med samtlige observasjoner. For de mer vanlige tas bare med noen noteringer som f.eks. maks. antall, første- eventuelt siste observasjon. For hver art er det listet opp dens krav til biotop.

1. Kornspurv, Miliaria calandra (tidligere Emberiza calandra)

Knyttet til sletteland, med en viss forkjærighet til kystlandskaper. Ruger nesten utelukkende på dyrket mark.
(Haftorn 1971)

1 ind. sang på Jåbekk 06. 04. 1988 , RJÅ

1 " sett " " 12. 08. 1988 , AHQ

2. Gulspurv, Emberiza citrinella

Gulspurv finnes først og fremst på kulturmark, i skogkanter som grenser til åker og eng, treholt og buskmarker.(Haftorn 71)

Gulspurven er svært vanlig forekommende i området. Den hekker i området, men antall hekkende par er ikke forsøkt opptalt. Den er meget vanlig på foringsplassene, og opptil 40 stk. er notert på en enkelt foringsplass.

3. Hvithodespurv, Emberiza leucocephala

Tilholdssted. Busk- og gressmarker nær bjørke- eller barskog, ofte ved vassdrag. (Haftorn -71).

1 hann Ime 17. - 18.01.1987, GKY, RJÅ, IFL, RJA, m.fl.

1 hann Ime 06.03. 1988, IFL, RJA.

Den holdt seg sammen med en flokk på 37 gulspurv. Flokken holdt seg for det meste ved en foringsplass på Ime hvor det ble foret med havre. Ellers holdt de seg ved en slått byggåker.(IFL med.)

1 hann obs. Jåbekk 07.03. 1988, RJÅ, IFL, RJA

1 hunn Ime 12.03. 1988 IFL, JBE, RAA, MHE,GKY, PKK,EWR.

Denne holdt seg også sammen med en flokk på flere og tredve gulspurv.

1 hunn fanget i klappfelle hos Inge Flesjå, Ime den 18.3.1988.

Den ble fanget på foringsplassen og selvfølgelig behørig ringmerket. Temmelig mange, ivrige mandalsornitologer fikk da anledning til å beskue denne sjeldne gjest.

Den hadde forøvrig blitt observert en rekke ganger uka før på forskjellige steder på Jåbekk, Ime og Berge.RJÅ, BKK,IFL,m.fl.

1. hunn observert på Ime 05. - 09.12. 1988, IFL, RJÅ, FJØ, TAK,
MPE, GGU, TBE.

Også denne er observert på en foringsplass på Ime, og den var ringmerket. Den er pr. d.d. ikke fanget for kontroll, men det er jo lov å spørre om det er den samme som er ringmerket her 18.3.88. Hvor har den i så fall oppholdt seg i løpet av sommeren? Og har den noen sammenheng med den tidligere observerte hannen?

Det er visse problemer forbundet med å artsbestemme hunner av hvithodespurv kontra kryssninger mellom hvithodespurv og gulspurv. Haftorn (1971) skriver bl.a. om dette: Erstatter gulspurven i Sentral- og Ø-Asia. De to formene møtes i V-Sibir og krysser seg her fritt med hverandre, og mange betrakter dem derfor som tilhørende samme art.

Det kan altså ikke med sikkerhet fastslås at den observerte hunnen av hvithodespurv er av ren "rase". Men det foreligger svært gode fargedias av fuglen som er sendt inn til godkjenning av NSKF; det samme er observasjonene av hannen hvor det også foreligger belegg i form av brukbare lysbilder.

4. *Hortulan, Emberiza hortulana*

Tilholdssted. Tørre, steinete bakker med busker eller småskog nær dyrket mark, eller utkanten av skogen med glissen buskvegetasjon. (Fremming, VF.-84).

Har tilhold på eller i nærheten av dyrket mark, i skogkanter, buskmark, partier med busker og enkelte trær omgitt av åker og eng. (Haftorn -71).

1 ind. sett ved Vassmyra 05.05.1985, GKY

1 syngende hann observert på Jåbekk 05.05.1988, RJÅ

1 hann sett på Jåbekk 04., 06. og 07.08.1988, JGN, GGU, IHI, RJÅ, TAK, AHQ, IFL

Den fant mat på en kornåker sammen med en flokk på ca 35 gulspurv.

1-2 ind. observert 20.08.1988, TAK, GGU, GKY, MPE, IFL

Fuglen (ene) ble observert sittende alene i en busk og på en kraftledning. Den sistnevnte lagde lokkelyd under observasjonen på kraftlinjen. (IFL med.)

1 hann observert 27.08.1988, IFL

Fuglen satt på en elktrisk ledning (linje) og lokket før den fløy videre. (IFL med.)

5. Dvergspurv Emberiza pusilla

Tilholdssted. Foretrekker lysåpne steder i skogen - myrkanter- med fuktig, men ikke for våt mark - - -, gjerne med åpne gressbe- vokste partier innimellom. Arten holder seg fortrinnsvis nær vatn, elver eller bekker. (Haftorn -71).

1 ind. fanget i nett og ringmerket 02.10.1987 , GHU, DHU

Geir opplyser at nettet var plassert ved bekkens utløp i Jåbekk- vann, og det ble spiltkassett med låter av rødstrupe da dverg- spurven fant veien til nettet. Dette er første individ som er registrert i Mandal. Individet ble hverken kjønns- eller alders- bestemt da dette er svært vanskelig selv med "Svendsons" for hånden. Individet ble derfor gitt "karakteren" 1k+.

6. Svarthodespurv Emberiza melanocephala

Tilholdssted. Åpent terrenget med spredte skogholt, buskvegetasjon, olivenlunder, hager. (Haftorn -71).

1 ad. hann observert 04. - 08.08. 1988, AHQ,BKK,FJØ,GKY,IFL,IHI, TAK,MPE,GGU,TBE,JEG,JJØ,JNO,RJÅ,OÅB,AHE (Nå har jeg ikke flere signaturer på lager, men jeg kan fortelle at 90 % av medlemmene i Mandal lokallag fikk denne herlige opp- levelsen med seg i noen fine augustdager som vi kommer til å huske lenge. Tørres og Runar fikk tatt noen meget brukbare slides av fuglen. Inge og Runar fikk også den sjeldne opplevelse å se en hortulan og svarthodespurven ha en liten krangel . Svarthodespurven holdt seg sammen med en blanda flokk av bokfink og gulspurv. Den fant føde på en slått kornåker (bygg) sammen med nevnte bokfinker og gulspurv.

7. Sivspurv Emberiza schoeniclus

Tilholdssted. Ved næringsrike innsjøer i lavlandet, ved elver og fjordarmer med siv og rør. (Haftorn -71).

1 syng. hann + 1 par s.s. 08.05.1976, BKK
 1 " " 13.06.1976, BKK
 2 " " 20.05.1979, BKK

Alle ovennevnte obs. ved Jåbekkvann hvor den ellers ses årlig og hvor hekking er konstatert.(R.Jåbekk -83).

8. Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Tilholdssted. Holder til i vierregionen, ofte karrige trakter, slik som steinete lavflyer med krekling -----, men trives også utmerket i bjørkeregionen der landskapet åpner seg for vidstrakte myrområder med vier og dvergbjørk. (Haftorn -71).

En rekke observasjoner i 1982 i tidsrommet 20.04. - 05.05,
max 10 hann og 2 hunn. RJÅ

16 ind. 30.04.1985, RJÅ

1 hann 22. 04.1986, RJÅ

2 hann og 2 hunn obs. 17.04.1988, IFL, RJÅ

1 hann obs. 22.04.1988, IFL

Max. 30 ind. obs. 30.04. 1988, GKY, RAA, GGU, IFL

9. Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Tilholdssted. Er en av våre aller nøysomste fugler, som bebor de vegetasjonsfattigste deler av landet, dvs. blokkmarker i lavregionen og de øvre deler av vierregionen.(Haftorn -71).

25 ind. obs. Jåbekk 11.03.1984, BKK og Lene M. Knutsen

10 ind. " " 03.04.1987, IFL, RJÅ

2 hunn " " 19.03.1988, IFL

Blir observert regelmessig på vårtrekket i mars, april, max.

ca. 50 ind i flokk.(RJÅ med.)

1 ind. obs. Jåbekk 06.11.1988, IFL

Det er ingen grunn til å tro at vi får hekking med det første av andre buskspurver enn siv- og gulspurv, men det kan tyde på at området har spesielle kvaliteter som tiltrekker buskspurvene; dette ser vi bl.a. ved at enkelte har oppholdt seg i området over lengre tid.

Disse registreringer viser også hvor viktig det er med intens ornitologisk aktivitet i gode fugleområder. Enkelte av buskspurvene fører en forholdsvis anonym tilværelse med beskjeden sangaktivitet og med forholdsvis lite sær preg i fjærdrakten.

En spesiell takk til Inge Flesjå og Runar Jåbekk for registreringsdata og andre opplysninger som de har gitt meg.

Hortulan

Foto:
Bernt K. Knutsen

Hvithodespurv, hunn

Foto:
Runar Jåbekk

Svarthodespurv, hanr

Foto:
Runar Jåbekk

OBSERVATØRER :

AHE - Arnfinn Henriksen
AHQ - Atle H. Qvale
BKK - Bernt K. Knutsen
DHU - Dag Hundstad
FJØ - Finn Jørgensen
GGU - Gunnar Gundersen
GHU - Geir Hundstad
GKY - Gordon K. York
IFL - Inge Flesjå
IHI - Ivar Hille
JBE - Jan E. Berglihn
JEG - Jarle Egseth

JJØ - Jonny Jørgensen
JNO - Jon Noddeland
MHE - Morten Hellberg
MPE - Martin Pedersen
OÅB - Ole Å Brattfjord
RAA - Raymon Aanonsen
RJA - Robin Jacobsen
RJÅ - Runar Jåbekk
PKK - Peder K. Knutson
TAK - Tørres A. Klev
TBE - Thomas Bentsen

Litteraturliste:

Haftorn, Svein, 1971. Norges fugler. Universitetsforlaget, Oslo.
Jåbekk, Runar, 1983, Piplerka 3/4 - 83.
Fremming, 1984, Vår Fuglefauna 4 - 84.

Overgspurv. Foto: Ole Aa. Brattfjord.

S Ø G N E J O R D E T

Søgnejordet, eller Sangvik-Tangvall-jordene som det egentlig heter, er et av de få store sammenhengende åker/eng- områder øst i Vest-Agder, og det er derfor naturlig at området tiltrekker en god del fugl i trekktiden vår og høst.

Utenom korn- og grønnsaks-åkre og beitemark, fins spredt enkelte hus omkranset av små frukthager, og et relativt stort, tett bjørkeholt sentralt i området. Områdets form og beliggenhet går frem av kartskissen.

Registreringene er gjort ved å rusle rundt på områdets småveier 2-3 timers tid. Størst aktivitet var det i -85 da området ble dekket omrent en gang i uka, vår og høst.

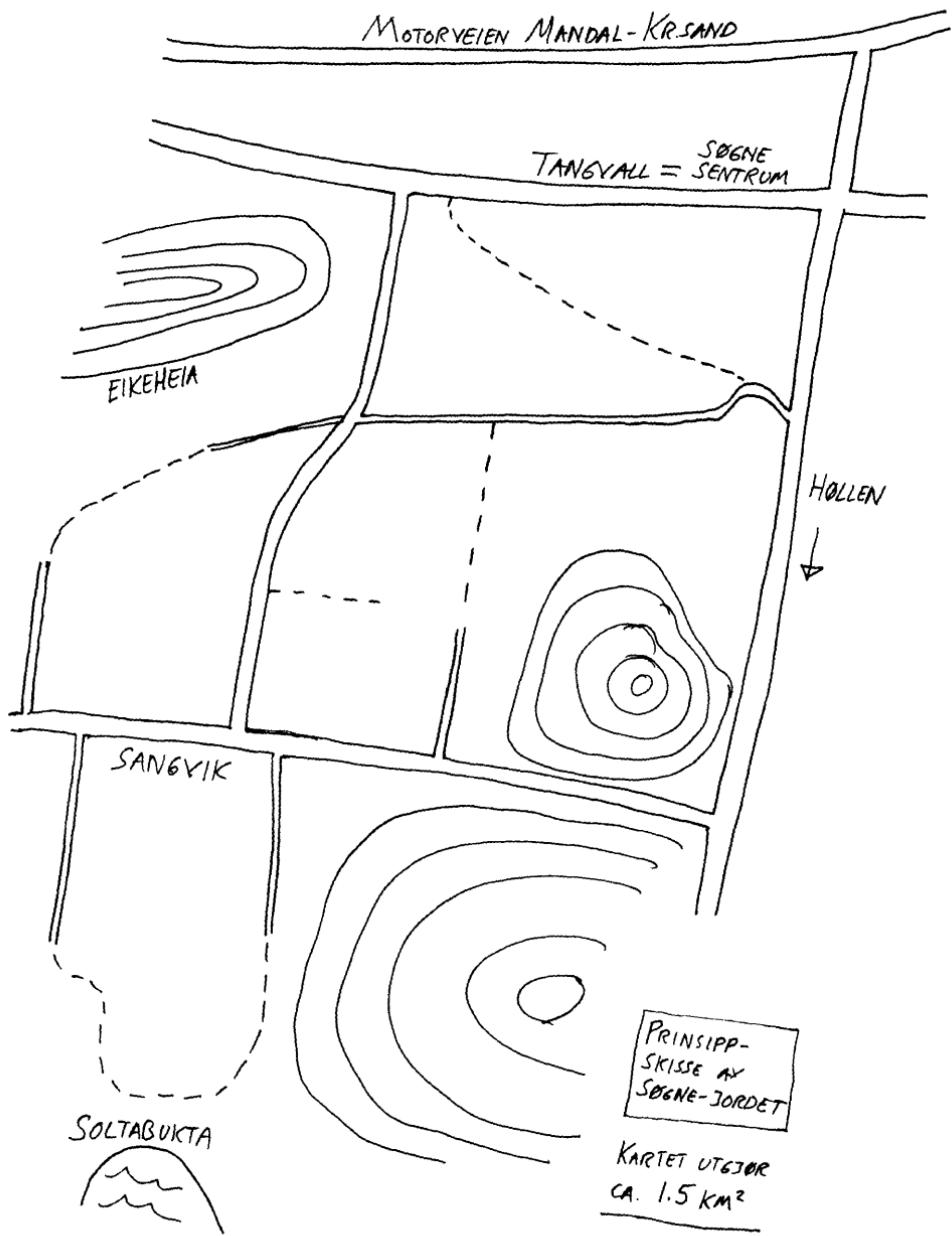
Det antas at rapporten i grove trekk gir et riktig bilde av trekkfuglenes opptreden i området, mens når det gjelder hekkestatus, er det meste gjort "på skjønn". Eventuell hekking refererer seg til skogsområdene som omkranser jordet; kun et fåtall arter hekker på selve jordet.

I rapporten har jeg brukt betegnelsen regelmessig om arter som registreres flere ganger hvert år, vanlig om de arter som sees på nesten hver tur i den aktuelle tiden for arten. Med overtrekk har jeg ment at fuglen flyr direkte over jordet uten å lande. I parentes angis de månedene arten hovedsaklig opptrer i.

Til sist må jeg rette en takk til Jan E. Berglihn for nyttig hjelp ved avstemming av artslista.

Peder Kristian Knutson

"En tilsyneladene slør stirren, hvorpå med doven hånd at notere seg en heilo som spadserer forbi" (Gammelt ordtak)

ARTSOVERSIKT SØGNEJORDET PR. DES. 1988

Gråhegre:	Regelmessig enkeltvis på overtrekk vår og høst
Sangsvane:	Obs. på overtrekk.
Kanadagås:	Regelm./vanlig vår og høst. Maks. 50.
Grågås:	Regelm. på overtrekk vår og høst.
Sædgås:	3ind. april-85.
Stokkand:	Regelm. tidlig på våren.
Krikkand:	Sjeld. Obs. tidlig på våren.
Kvinand:	Obs. på overtrekk.
Musvåk:	Regelmessig vår og høst. Maks. 4.
Fjellvåk:	Spredte obs. høsten.
Vepsevåk:	lind. 8.mai-86.
Hönsehauk:	Spredte obs. høst og vinter.
Spurvehauk:	Vanlig vår (april) og høst (aug-okt). Max 6.
Glente:	lind. aug.-88.
Svartglente:	lind. 3.10.85.
Myrhauk:	1 hann 14.4.85, lind. sept.-85.
Vandrefalk:	1 sept.-82.
Lerkefalk:	Spredte obs. slutten april-beg. sept.-85.
Dvergfalk:	Regelmessig enkeltind. vår (april) og høst (sept.).
Tårnfalk:	Spredte obs. vår og høst av enkeltind.
Orrfugl:	1 hunn mai-86.
Trane:	lind. 14.4.85, lind. april-88.
Vannrikse:	Fantes tidligere i den nå ødelagte Soltabukta helt sør i området.
Åkerrikse:	Hekket tidligere på jordet.
Tjeld:	Vanlig/tallrik på våren, spredt på høsten.
Vipe:	Tallrik vår og høst. Hekker.
Sandlo:	Spredte obs. vår/høst av enkeltind.
Tundralo:	lind. sept.-88.
Heilo:	Vanlig vår (mai) og høst (Juli-aug). Maks 70.
Boltit:	Sjeld. Antagelig årviss på vårtrekk i lite antall i midten og slutten av mai.
Myrsnipe:	Obs. på overtrekk.
Rugde:	Obs. tidlig på våren.
Enkeltbekkasin:	Vanlig vår og høst (aug-sept). Maks. 10.
Storspove:	Regelmessig vår og høst. Maks. 20.
Småspove:	Spredte obs. vår (mai) og høst (aug).

Strandsnipe:	Vanlig på overtrekk juli-aug.
Skogsnipe:	Spredte obs. april, regelm. på overtrekk (juli-aug).
Grønnstilk:	
Gluttsnipe:	Regelm. på overtrekk (juli-aug).
Rødstilk:	
Sotsnipe:	2obs. i aug. (overtrekk).
Brusfugl:	Spredte obs. fra juli-aug.
Triel:	1ind. 1970.
Svartbak:	Regelm.
Sildem:	regelm., tidvis tallrik.
Gråmåke:	Vanlig, tidvis tallrik.
Fiskemåke:	
Hettemåke:	
Makrellterne:	Spredte obs. av overtrekk.
Skogdue:	Regelm. april-mai, maks. 32. Spredte obs. av enkeltind. høsten.
Ringdue:	Vanlig vår og tallrik høst. Maks. 200. Hekker.
Turteldue:	Sjeldent. Noen få obs. mai-sept.
Tyrkerdue:	Spredte obs.
Gjøk:	Vanlig høsten. Maks. 10. Hekker antagelig.
Kattugle:	Hørt hukrende om våren.
Nattravn:	En obs. fra 60-tallet.
Tårnseiler:	Vanlig sommerstid. Maks 200. Hekker.
Grønnspett:	Regelm. hele året.
Flaggspett:	Regelm. hele året.
Dvergspett:	1 obs. sept.-88.
Svartspett:	Spredte obs.
Dverglærke:	1ind. 8.mai-86, 2ind. 23.10.88.
Sanglerke:	Tallrik vår og høst. Maks. 200. Hekker.
Trelerke:	Sjeldent. Ant. árviss i lite antall sept-okt. Maks. 5.
Fjellerke:	2 obs av 5 og 3 ind. midt i mai.(80-tallet).
Sandsvale:	Regelm. på ettersommeren.
Låvesvale:	Vanlig. Maks. 200. Hekker.
Taksvale:	Vanlig. Maks. 50. Hekker.
Trepiplerke:	Vanlig våren. Hekker. Tallrik aug-sept, Maks. 50.
Heipiplerke:	Tallrik vår (april) og høst (aug-okt). Maks 200.
Lappiplerke:	1ind. i slutten av sept.-88.
Gulerle:	Regelm. i lite antall våren (mai), tallrik på høsttrekk i midten-slutten av aug. Maks. 50.

- Vintererle: 3 obs. fra sept-okt (80-tallet).
- Linerle: Tallrik i trekktiden (april og aug-sept)
Maks. 100. Hekker.
- Tornskate: Regelm. våren (mai) i lite antall,
vanlig på høsten (aug-sept). Maks. 5.
- Varsler: lind. 3.okt.-85.
- Stær: Tallrik vår og høst. Maks. 1000. Hekker.
- Sidensvans: Regelm. i okt-nov. i var. antall.
- Nøtteskrike: Regelm. Hekker ant.
- Skjære: Vanlig. Hekker.
- Nøttekråke: Tot. Sind. under invasjonen sept-oke.-85.
- Kaie: Regelm. vår (april) og høst (Okt). Maks. 30.
- Kornkråke: Regelm. vår og høst i lite antall. Maks. 4.
- Kråke: Tallrik året rundt. Hekker.
- Ravn: Regelm. Hele året, sp. vinterhalvåret.
Maks. 3.
- Gjerdesmett: Regelm. i lite antall slutten sept.-okt.
- Jernspurv: Regelm. vår (april), tallrik høst (sept).
Maks. 50. Hekker.
- Rørsanger: lind. aug.-88 i Soltabukta helt sør i omr.
- Hagesanger: }
Munk: } Vanlig sommerhalvåret. Hekker.
- Tornsanger: }
- Møller: Regelm. sommerhalvåret. Hekker sanns.
- Løvsanger: Tallrik i trekktiden mai og juli-sept. Hekker.
- Gransanger: Regelm. i okt.
- Fuglekonge: Regelm.
- SHfluesn.: } Vanlig i sommerhalvåret. Hekker sanns.
- Gråfluesn.: }
- Steinskvett: Vanlig våren (april-mai) og høsten (aug-okt)
Maks. 30. Hekker muligens.
- Buskskvett: Sjeldent våren, tallrik høeten aug-sept.
Maks. 100.
- Rødstjert: Regelm. i lite antall høsten (aug-sept.).
- Svartrødstjert: lind. sang 19.mai-85.
- Blåstrupe: Ant. regelm. på høsttrekk i aug-sept.
- Rødstrupe: Vanlig i sommerhalvåret. Hekker.
- Ringrost: lind. april-84.
- Svartrost: Vanlig i sommerhalvåret. Hekker.
- Rødv. trost: } Tallrik på (april) og høst (sept-okt)
Gråtrost: } Hekker.
- Måltrost: Vanlig i sommerhalvåret. Hekker.
- Dætrost: Ant. regelm. på vårtrekk i april.

Løvmeis:	} Regelm. hele året. Hekker muligens.
Granmeis:	
Toppmeis:	
Svartmeis:	
Blåmeis:	Vanlig hele året. Hekker sanns.
Kjøttmeis:	
Stjertmeis:	Spredte obs. høsten.
Spettmeis:	Regelm. høsten.
Trekryper:	Spredte obs. høsten.
Gråspurv:	Tallrik hele året. Hekker.
Pilfink:	Fra å være sporadisk i -82 har den økt markert i antall slik at det høsten-88 var fast 50ind. Det hekker nå ant. flere par i omr.
Bokfink:	Tallrik våren (april) og høsten (sept-okt). Hekker.
Bjørkefink:	Vanlig vår (april) og tallrik høst (sept-okt). Maks (inkl. bokfink:) 300.
Domfap:	Spredte obs.
Grønnfink:	Vanlig vår og høst. Maks. 30. Hekker sanns.
Grønnsisik:	Vanlig på overtrekk april og sept. Hekker mulig.
Stillits:	Ant. regelm. i lite antall sept-okt.
Tornirisk:	Vanlig vår (april-mai), tallrik høst (aug-okt). Maks. 200. Hekker muligens.
Bergirisk:	Regelm. vår og høst. Maks. 20.
Grásisik:	Regelm. på overtrekk sept-okt.
Rosenfink:	2 obs. aug-85.
Grankorsnebb:	Vanlig på overtrekk i sept/okt. (Hvilken art som dominerer vites ikke)
Furukorsnebb:	
Kornspurv:	1ind. sang 11.mai-85.
Vierspurv:	1 ind. 7.10-85.
Hortulan:	1 ind. 1.9-85.
Sivspurv:	Regelm. vår (april), tallrik høst (sept-okt). Maks 100.
Gulspurv:	Vanlig året rundt. Maks 100. Hekker.
Lappspurv:	Regelm. i lite antall (april/mai og sept-okt). Maks 25.
Snøspurv:	Regelm. i lite antall var (mars) og høst (nov.). 100ind. mars-85.

HEKKEBESTANDEN AV ANDEFUGL I FARSUND KOMMUNE 1988.

Kåre Olsen

NOF - Lista lokallag fikk i 1988 tildelt midler fra Viltfondet v/Fylkesmannen i V-Agder for å gjennomføre en taksering av hekkende andefugl i Farsund kommune. På tross av en betydelig reduksjon i forventet økonomisk støtte - vi søkte om kr. 10.000 og fikk kr. 3.000 - ble prosjektet gjennomført så godt som tid, midler og idealisme tillot.

DEL TAGERE:

Følgende medlemmer av NOF - Lista lokallag deltok i den systematiske registreringen: Lars Bergersen, Cato Buch, Hans Buch, Tor O. Hansen, Nils H. Lorentzen, Knut S. Olsen og Kåre Olsen. Endel opplysninger av mer tilfeldig karakter kom også inn fra andre medlemmer av foreninga.

METODIKK:

Målsettingen tok sikte på å oppsøke samtlige vann/tjern i kommunen, pluss Listastrendene og skjærgården utenfor Spind - Farsund. Vi satset på å gjennomføre tre takseringer på hver lokalitet.

Første runde ble foretatt i etableringsfasen/eggleggingsstiden for gjess, svaner, gravand og gressender i april og først i mai. Disse fugleartene lå da ofte parvis samlet på vannet, eller som enslige hanner eller hanner i småflokker, noe som indikerte at hunnene trolig lå på reir.

Taksering nr. 2 ble gjennomført i midten/siste halvdel av mai, primært for å få registrert dykkender og fiskender som jo etablerer seg noe senere enn gressendene, samtidig som vi fikk komplettert/bekreftet antall arter fra første takseringsrunde.

Vi prøvde også å få sjekket lokalitetene utover i ungeperioden i juni og juli for å følge opp de to første takseringene med registreringer av ungekull. Dessverre hadde vi ikke tid og anledning til å få gjennomført denne siste runden i alle vann.

Leting etter reir er en meget tidkrevende og vanskelig prosess, og dette ble bare foretatt i meget liten grad. Alt i alt mener vi at takseringene ble gjennomført på en tilfredstillende måte, og med brukbar dekning.

RESULTATER:

Tilsammen 411 par av 12 arter ble registrert. Omrent halvparten, 202 par (49,1%) var å finne utover "Flat-Listas" vann, våtmarker og strender. 80 par (19,5%) ble registrert i Listas heistrøk, 19 par (4,6%) i Herad og 110 par (26,8%) i Spind. Vi fant det også av interesse å fastslå andelen av hekkende par i vernede områder: Listastrendene, Ulgjelsvann myrreservat samt de foreslått vernede våtmarksområder.

For oversiktens skyld ha vi satt opp resultatet i tabells form.

Art	Antall hekkende par				Prosentandel i vernede pluss foreslått vernerde områder.
	Lista	Herad	Spind	Totalt	
Knoppsvane	1			1	100
Grågås	4			4	100
Kanadagås	13	1		14	78,6
Gravand	57		1	58	98,3
Stokkand	51	9	9	69	20,3
Krikkand	51	4	3	58	6,9
Brunnakke	19			19	89,5
Knekkand	3			3	33,3
Skjeand	2			2	100
Toppand	1	3		4	25,0
Ærfugl	74		90	164	45,1
Siland	6	2	7	15	46,7
12 arter	282	19	110	411	47,0
<hr/>					

Angående toppand skal nevnes at i tillegg til ovennevnte fire hekkeobserasjoner ble det også gjort en rekke obserasjoner i mai, juni og juli av 1 - 16 individer i de tre store vannene på Lista (Nesheimvann, Hanangervann og Kråkenesvann). Disse obs. ble vurdert - enkelte under tvil - som ikkehekkende individer.

Det ble videre gjort en rekke obserasjoner av 1-6 individer av kvinand i hekketida i mai/juni både på Lista, i Herad og i Spind. Begge kjønn var representert, men ingen av obserasjonene ble gjort under omstendigheter som indikerte hekking. Egnede hekkelokaliteter finnes idet vi har hengt opp 7 rugehølker for kvinand ved 6 forskjellige vann rundt om på Lista. Arten er tidligere etpar ganger funnet hekkende på Lista.

HEKKESUKSESS:

Hekkesuksess/antall unger som kom på vingene var for endel arter vedkommende ganske lette å tallfeste: Knoppsvane - 3 unger, grågås - minst 13 unger, kanadagås - 19 unger vokste opp på Lista mens 4 ungekull med tilsammen 15 unger ble flyttet til etpar vann i Kvinesdal av Farsund Jeger- og fiskerforening, gravand - av ca. 125 dununger som kom på vannet vokste ca. 65 opp.

Av gressendene stokkand, krikkand og brunnakke ble det registrert en god del store unger, men noe eksakt tall er det vanskelig å komme med. Ærfugl hadde også en brukbar hekkesesong. Langs Listalandet vokste ca 125 unger opp (ca. 50% av prod. dununger). Hekkesuksessen av ærfugl i Spindskjærgården syntes temmelig dårlig, troelig grunnet stor bestand av mink og stormåker som utvilsomt beskatter ærfuglkullene sterkt. Hekkesuksess for de øvrige arter er usikker.

HEKKEBESTANDEN AV VADEFUGL I FARSUND KOMMUNE 1988.

Kåre Olsen

NOF - Lista lokallag fikk i 1988 tildelt midler fra Viltfondet v/Fylkesmannen i Vest-Agder for å gjennomføre en bestands-taksering av vadefugl på Lista. På tross av betydelig reduksjon i forventet økonomisk støtte - vi søkte om kr. 6.000 og fikk kr. 2.000 - ble prosjektet gjennomført så godt tid, midler og idealisme tillot. Vi fant det også ønskelig og mulig å utvide registreringene til å gjelde hele Farsund kommune.

DELTAGERE:

Følgende medlemmer av NOF - Lista lokallag deltok i den systematiske registreringen: Lars Bergersen, Tor O. Hansen, Nils H. Lorentzen, Knut S. Olsen og Kåre Olsen. Dessuten fikk en også inn endel opplysninger av mer tilfeldig karakter fra en rekke andre medlemmer av foreninga.

METODIKK:

De fleste vadefugler hevder revir og foretar spillflukt i etableringsperioden i april/mai. Alle biotoptyper hvor en erfaringmessig finner vadere ble derfor besøkt fra en til flere ganger i denne perioden.

De fleste vaderarter varsler ganske inntenst når de har unger, og det ble følgelig også foretatt takseringsrunder utover i juni og juli for å få komplettert antall par, samt å få stadfestet takseringene fra etableringsfasen.

Registreringene utover sommeren ga også en viss pekepinn om hekkeseksess og antall unger som kom på vingene. Leting etter reir og unger er meget tidkrevende og skaper unødige forstyrrelser for fuglene, og dette ble derfor foretatt bare i meget liten grad.

På bakgrunn av ovenstående mener vi at registreringene for de aller fleste artene ble gjennomført på en tilfredstillende måte, og med god dekning. Unntaket er rugde. På grunn av artens vidstrakte mulige hekkeområder i skogstrakter i hele kommunen, samt den kjensijsjerning at rugda er en meget anonym art som stort sett bare lar seg registrere under spillflukt sent kveld og tidlig morgen, så vi oss ikke i stand til å foreta annet enn enkelte "stikkprøver" for derved å påvise artens utbredelse forskjellige steder i kommunen.

RESULTAT:

Tilsammen 448 par av 8 vaderarter ble registrert som hekkefugl i kommunen. Som ventet var langt det største antall og arter å finne utover "Flat-Listas" strender, våtmarker og kulturlandskap. Tilsammen 369 (82,4%) av den samlede bestand i kommunen ble registrert her. Resten, 79 par, ble registrert i Listas heistrøk, i Herad og i Spind.

Mange av vaderartene er sårbare arter som er hardt presset av biotopendringer. Det er vår erfaring at hekkebestanden av flere vaderarter de siste årene har gått jevnt og sikkert tilbake på grunn av drenering og nydyrking av myrer, nyanplanting av skog og tilgroing av kratt på mange tidligere gode vader-lokaliteter. Bruksendringer innen landbruket med utstrakt sprøyting, omlegging til store monokulturer og en redusert bruk av beitemarker der dyrene sørger for å holde vegetasjonen kort, noe som er en forutsetning for flere vaderarters etablering, er også med på å forsterke de negative forhold.

Vi mener derfor det er av interesse å fastslå bestandsstørrelsen innenfor de vernede områdene (Listastrendene, myr- og edel-løvskogsreservatene) samt de foreslått vernede våtmarksområdene. Dette før lettere å kunne vurdere de enkelte arters muligheter til å kunne finne egnede hekkeområder i kommunen også i framtida.

For oversiktens skyld har vi satt opp resultatene i tabells form.

Art	Antall hekkende par				Prosentandel i vernedde pluss foreslått vernedde områder.
	List	Herad	Spind	Totalt	
Tjeld	69	1	7	77	81,8
Sandlo	24			24	100
Vipe	162			162	22,8
Enkeltbekkasin	33	1	1	35	25,7
Rugde	10	3	5	18	11,1
Storspove	60			60	13,3
Rødstilk	31			31	64,5
Strandsnipe	17	16	8	41	9,8
8 arter	406	21	21	448	37,3
<hr/>					

I tillegg til ovenstående arter ble det også gjort endel observasjoner av tre vaderarter som tidligere har hekket årvisst, men fåttallig på Lista. Dette gjelder:

Heilo, sørlig rase: 2 obs. av 2-5 ind. i tiden 29.05 - 08.06.

Myrsnipe, sørlig rase: 4 obs. av 1-2 ind. i tiden 08.06 - 10.06.

Brushane: 5 obs. av 1-8 ind. i tiden 08.06 - 13.06.

Selv om disse observasjonene ble gjort midt i normal hekketid var det ikke noe ved observasjonene som indikerte hekking eller hekkekforsk. Det ser således dessverre ut til at disse artene, hovedsakelig på grunn av biotopødeleggelse, nå ikke lenger kan regnes som hekkehugler på Lista.

Ellers skal nevnes at våre observasjoner av rugde viste at arten forekommer spredt i skogsterren over det meste av kommunen. Antall registrerte par er ikke representativt for den reelle hekkebestanden, men er bare resultatet av "stikkprøver" samt enkelte tilfeldige observasjoner.

Den registrerte strandsnipebestanden i Herad og Spind er nok også absolute minimumsverdier. I enkelte vann i disse deler av kommunen ble det dessverre bare tid til ett besøk. Noen par kan nok således være oversett.

HEKKESUKSESS:

Hekkesuksess/antall unger som kom på vingene viste seg for de fleste arter vanskelig å tallfeste. Endel flyvedyktige unger av tjeld, sandlo, vipe, storspove og rødstilk ble riktignok observert, men det generelle inntrykk var at hekkesuksessen var heller dårlig.

Arter hvor en stor del av bestanden hadde tilhold på jordbruksland (vipe, storspove + noen få par tjeld) hadde stor avgang p.g.a. pløyning, harving, såing i reirtiden og sprøyting, forhøsting i ungefasen.

En viss forstyrrelse p.g.a. ferdsel langs strendene virket nok også negativt på arter som tjeld og sandlo. Lokalt i Nordhasselbuktaområdet virket f.eks. den utstrakte brettseilervirksomheten meget uehdig på hekkesuksessen. Predasjon fra kråke, måke og mink var tydeligvis også en reduserende faktor for de fleste arter.

Godt utvalg i:

- **Kontorutstyr**
- **Hobbyutstyr**
- **Skolemateriell**
- **Utstyr til hjemmekontoret**

Mandal Bok & Papir

Holbæk Eriksensgt. 10 —
I polbygget — Mandal
Tlf. 65 397

Kr. 210,-

10x50 ADLERBLICK

RABATT TIL
KLUBBMEDLEMER

RF RAMSTAD FOTO

Store Elvegt. 10, Tlf. (043) 62 143, 4501 Mandal

Verdensnyhed!
Kowa
med 77 mm objektiv

SPOTTINGSCOPES
FRA KR. 2960,-
KLÜBBRABATTER

INNHOLD:

Side:

Gabrielsen, Leif: Nytt fra LRSK V-Agder.....	92
Knutson, Peder Kristian: Rapporteringsarter 1986.....	106
Lorentzen, Nils Helge: Rapporteringsarter 1987.....	119
Wrånes, Eldar: Årfuglbestanden i V-Agder 1988.....	136
Konkurransefuglen.....	143
Jåbekk, Runar: Hekkebestanden av kanadagås i V-Agder 1988.....	144
Olsen, Kåre: Vannfugltellingene i V-Agder 1988.....	149
Knutsen, Bernt K.: Forekomst av buskspurv på Jåbekk ved Mandal.....	154
Knutson, Peder Kristian: Søgnejordet.....	161
Olsen, Kåre: Hekkebestanden av andefugl i Farsund kommune 1988.....	167
Olsen, Kåre: Hekkebestanden av vadefugl i Farsund kommune 1988.....	169